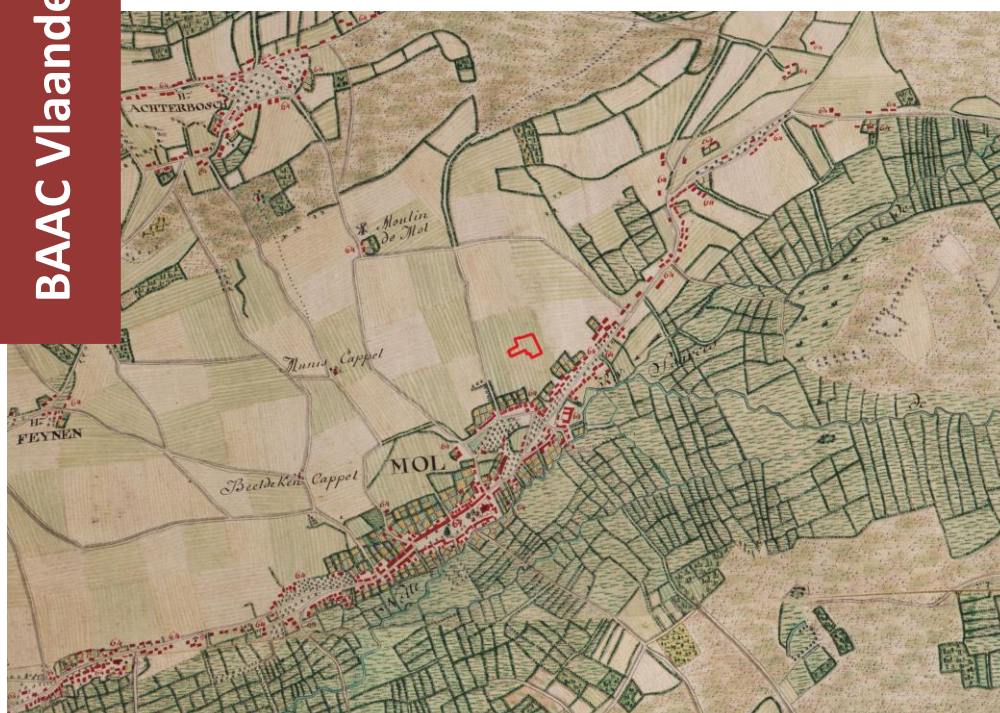

Archeologienota

Mol, Guido Gezellestraat

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Mol, Guido Gezellestraat. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur

Timothy Nuyts

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2020-0563

Plaats en datum

Gent, 8 juli 2020

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1506
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

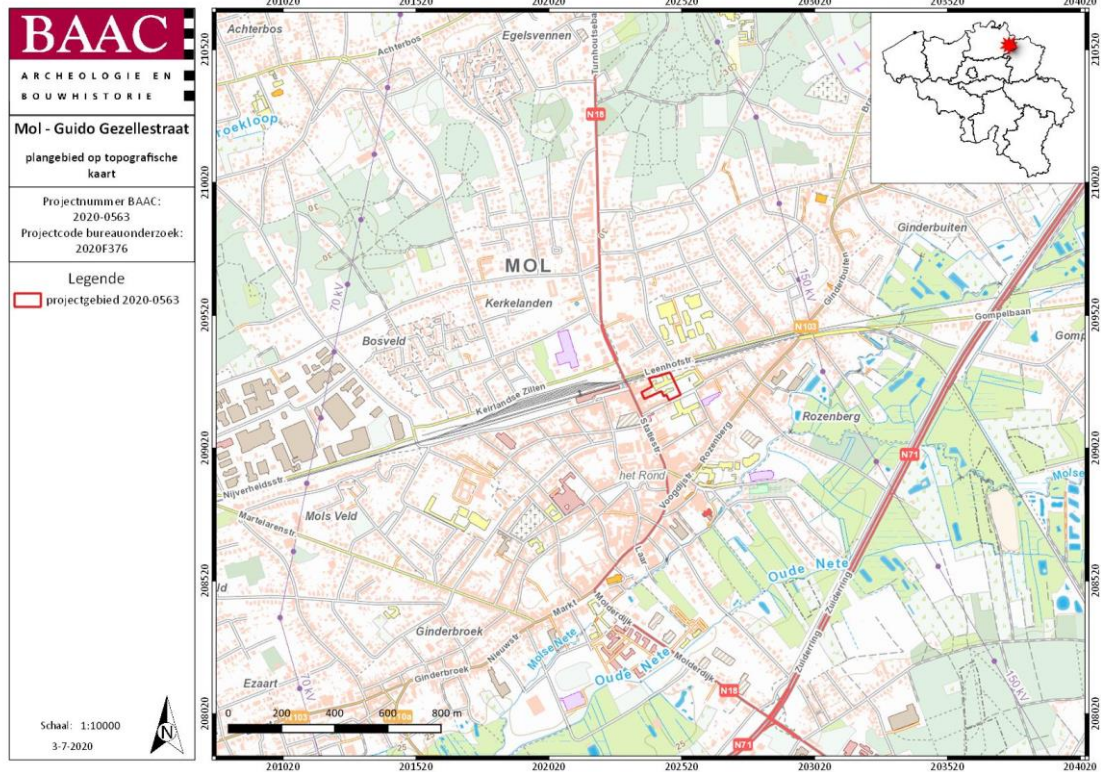
Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	3
1.3	Aanleiding	3
1.4	Huidige situatie en geplande werken	4
1.4.1	Huidige situatie	4
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	5
1.5	Randvoorwaarden	15
2	Bureauonderzoek	16
2.1	Werkwijze en strategie	16
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	16
2.1.2	Onderzoeksvragen	16
2.1.3	Methoden en technieken	16
2.2	Assessment	18
2.2.1	Landschappelijk kader	18
2.2.2	Historisch kader	23
2.2.3	Cartografische bronnen	24
2.2.4	Orthofotografische bronnen	27
2.2.5	Archeologisch kader	29
2.3	Synthese onderzoeksresultaten	32
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	32
2.3.2	Archeologische verwachting.....	32
2.3.3	Synthesekaart	33
2.4	Besluit	34
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	34
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	34
2.4.3	Keuze onderzoeksmethode	34
2.4.4	Afbakening onderzoeksterrein	36
3	Samenvatting	37
4	Lijsten.....	38
4.1	Figurenlijst	38
4.2	Plannenlijst	38
4.3	Tabellenlijst	38
5	Bibliografie	39
6	Bijlagen	41

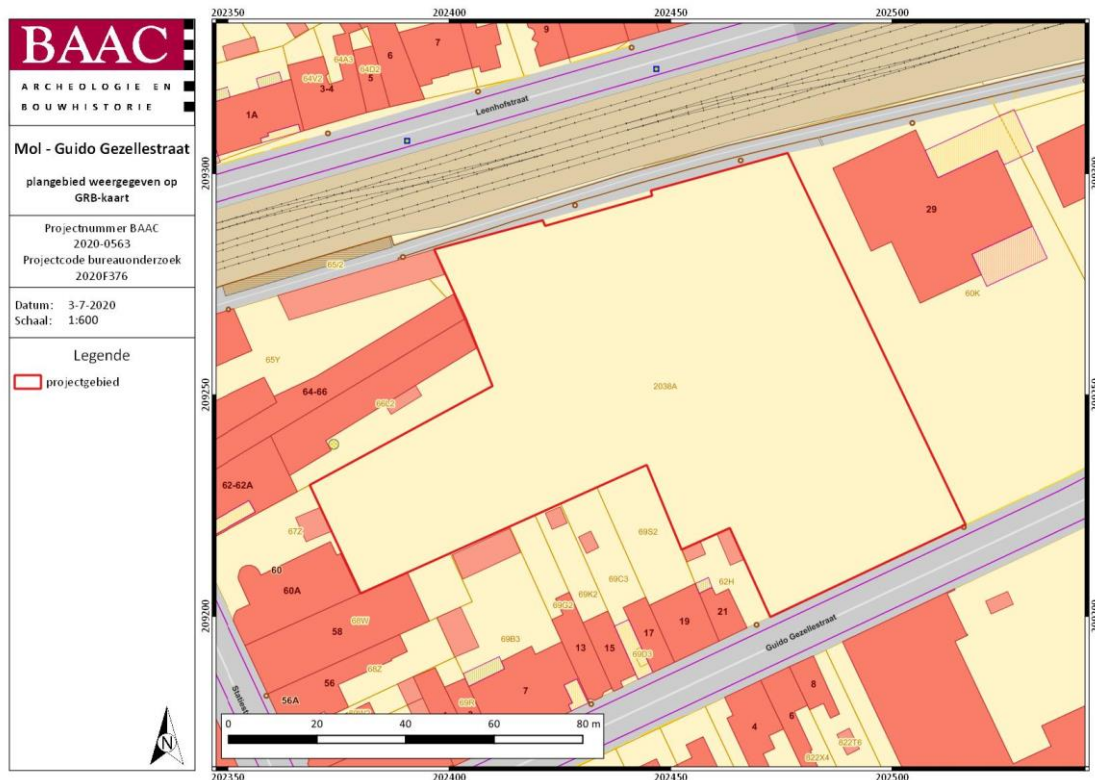
1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Mol, Guido Gezellestraat		
Ligging	Guido Gezellestraat (zonder huisnummer), Mol, Mol, provincie Antwerpen		
Kadaster	Mol, Afdeling 4, Sectie F, Perceel 2038a		
Coördinaten	Noordwest:	x: 202396,61	y: 209282,86
	Noordoost:	x: 202476,44	y: 209304,64
	Zuidwest:	x: 202380,00	y: 209205,13
	Zuidoost:	x: 202516,64	y: 209220,66
Oppervlakte plangebied	8360,95 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	8360,95 m ²		
Kartering gewestplan	Woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde (0101)		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2020-0563		
Bureauonderzoek	Projectcode	2020F376	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba (Erkenningsnummer: OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)	
	Betrokken actoren	Timothy Nuyts (archeoloog)	
	Betrokken derden	n.v.t.	

Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:10.000; 03.07.2020)

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 03.07.2020)

¹ AGIV 2020e

² AGIV 2020b

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van vier wooneenheden en twee appartementsblokken met ondergrondse parkeergelegenheid en een groendomein) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Mol, Guido Gezellestraat* bedraagt ca. 8360,95 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 8360,95m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden

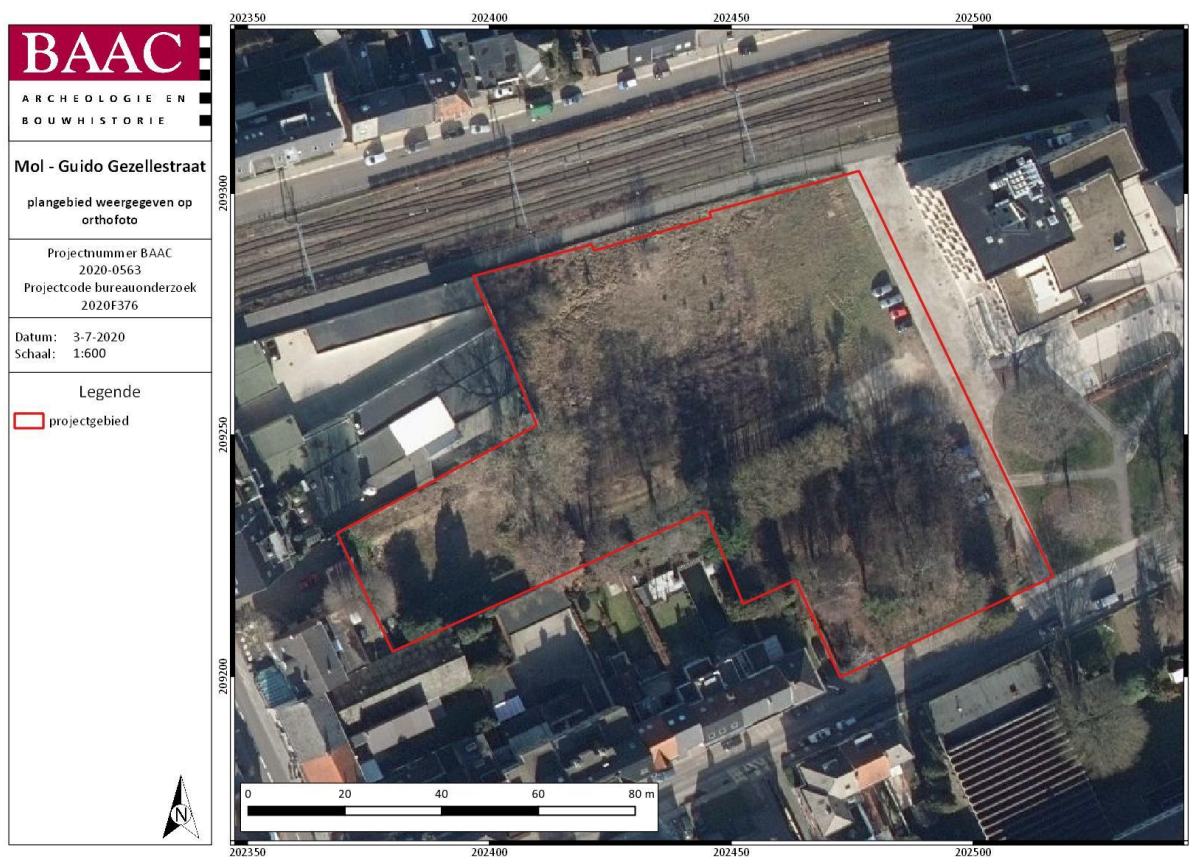
geen archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in een woon- of recreatiegebied ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3.000 m² of meer bedraagt en de ingreep minstens 1.000 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

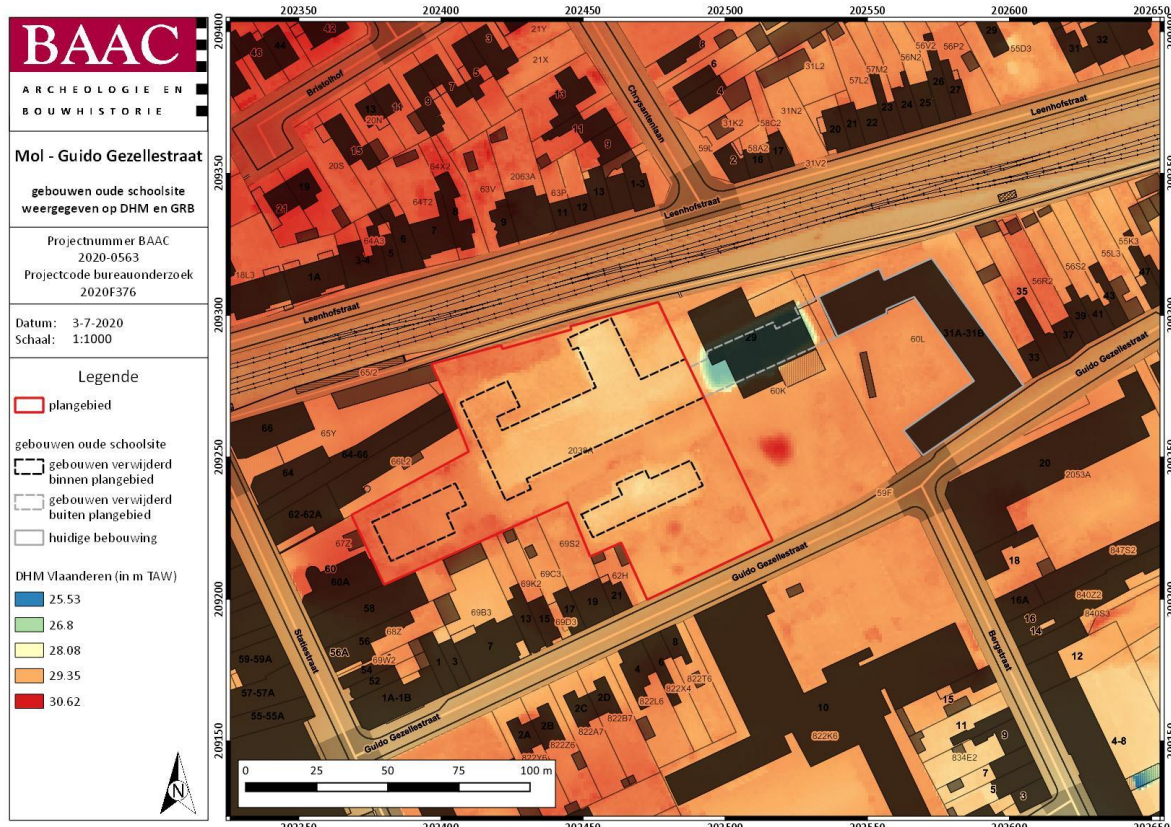
Momenteel betreft het plangebied een braakliggend terrein in de gemeente Mol, tussen de spoorweg in het noorden en de Guido Gezellestraat in het zuiden. Enkele jaren geleden werden de voormalige schoolgebouwen gesloopt om plaats te maken voor nieuwe ontwikkelingen, zoals het nieuwe politiekantoor van de politiezone Balen-Dessel-Mol en de nieuwbouw van enkele wooneenheden en woonblokken met ondergrondse parkeergelegenheid (behandeld in deze archeologienota).

Plan 3: Bestaande toestand perceel 2038a, plangebied weergegeven op meest recente orthofoto⁴(digitaal; 1:1; 03.07.2020)

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020.

⁴ AGIV 2020d

Plan 4: Oude bebouwing schoolsite weergegeven op DHM Vlaanderen⁵ en GRB-kaart⁶ (digitaal; 1:1; 03.07.2020)

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De initiatiefnemer plant op het terrein een nieuwbouw, bestaande uit 4 wooneenheden, 2 appartementsblokken en een ondergrondse parking (Tabel 1 en Plan 5). De tussenliggende ruimten worden ingevuld als tuin-/groenzone met wandel- en fietspaden. Hierbij worden eventueel binnen het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

De toekomstige ontwikkelingen binnen het plangebied houden enkele intensieve ingrepen in de bodem in. De meest omvangrijke ingreep in de bodem (in oppervlakte en diepte) zal gebeuren bij de aanleg van de ondergrondse parkeergarage onder gebouwen A en B en de ruimte ertussen. De aanleg van de parkeergarage omvat een afgraving van de bodem tot 3,90 m onder het maaiveld over een oppervlakte van 4297,1 m². Het vloerniveau van de parkeerkelder ligt vast op 3,60 m onder het maaiveld, de betonnen vloerplaat is 30 cm dik, waardoor de maximum diepte van de afgraving tot 3,90 m onder het maaiveld gaat.

De (gedeeltelijke) onderkeldering van de wooneenheden (gebouwen C, D, E en F) houdt eveneens een stevige ingreep in de bodem in, die echter wel eerder beperkt is in oppervlakte (t.o.v. de ondergrondse parking). Voor de bouw van de kelders onder de wooneenheden wordt een afgraving van de bodem

⁵ AGIV 2020a

⁶ AGIV 2020b

voorzien tot 3,13 m onder het maaiveld (inclusief dikte betonnen vloerplaat) en dit over een oppervlakte van ca 281 m².

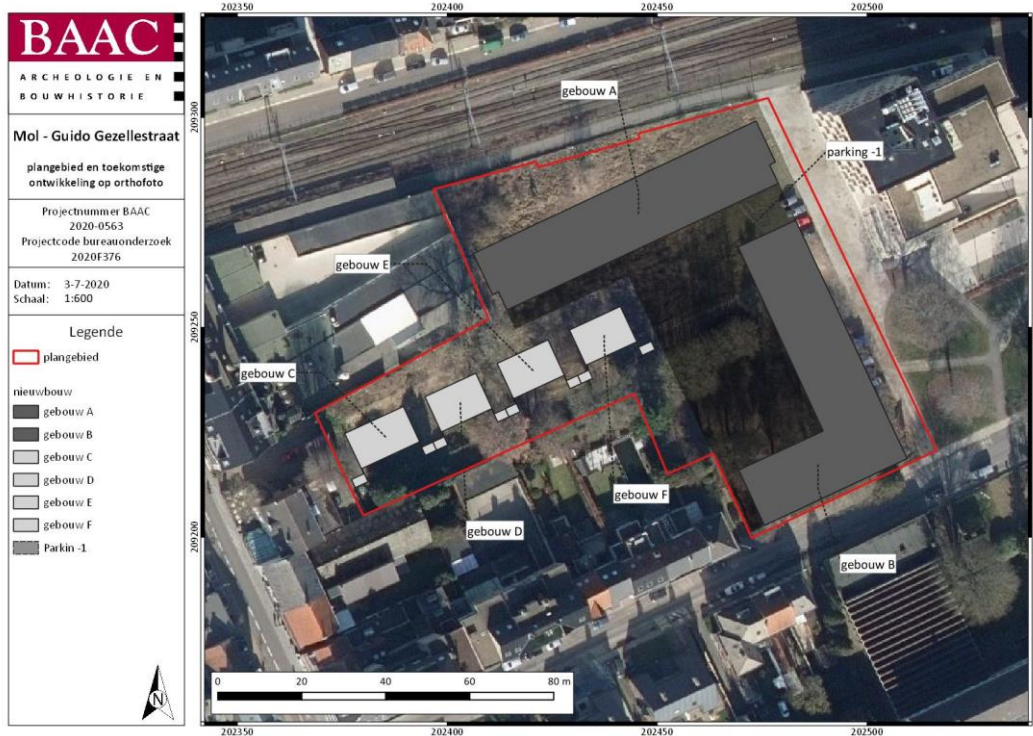
De overige ingrepen in de bodem zijn beperkt in zowel diepte als omvang. De funderingssleuf van de wooneenheden zal worden uitgegraven tot 80 cm onder het maaiveld en heeft een oppervlakte van ongeveer 49 m². Tussen de kelders onder de wooneenheden en de funderingssleuven wordt een betonnen vloerplaat voorzien met de nodige (thermische) isolatie. Hier bedraagt de maximum verstoringsdiepte 55 cm onder het maaiveld, de oppervlakte van de vloerplaat bedraagt 181 m².

Vervolgens kan nog opgemerkt worden dat de wooneenheden over een kleine aanbouw zullen beschikken, een berging/tuinhuis. Naar alle waarschijnlijkheid zullen deze opgebouwd worden op een betonnen vloerplaat van ca 15 cm dik. Deze vloerplaat kan echter op het maaiveld worden aangelegd. De totale oppervlakte van deze bijgebouwtjes bedraagt 54 m².

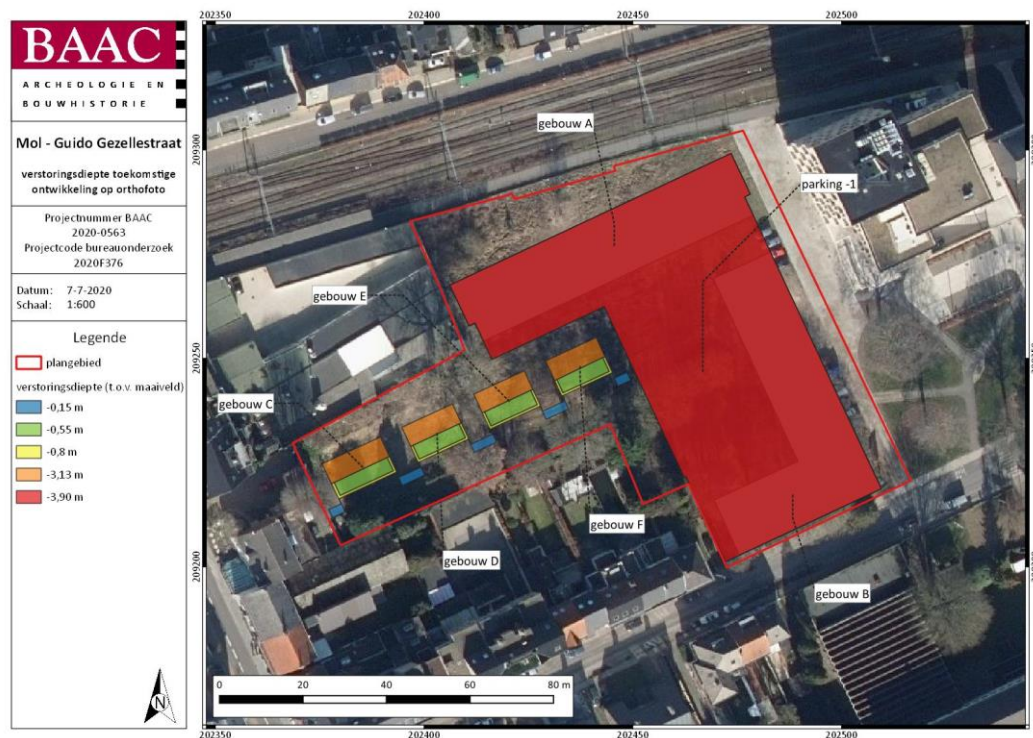
Tenslotte vormen de aanleg van de groenzone, parkeerplaatsen op grastegels en wandel- en fietspaden tussen de wooneenheden en appartementsblokken nog een laatste, beperkte ingreep in de bodem. Voor deze ingrepen is een afgraving van het terrein voorzien van ca 30 cm en dit over een oppervlakte van ca 3498 m².

Tabel 1: Toekomstige ontwikkeling Mol Guido Gezellestraat

Gebouw	Omschrijving	Oppervlakte (in m ²)	Diepte (in m t.o.v. het maaiveld)
A	APPARTEMENTSBLOK; 4 BOUWLAGEN	BOVEN	N.V.T.
		PARKEERKELDER	
B	APPARTEMENTSBLOK; 5 BOUWLAGEN	BOVEN	N.V.T.
		PARKEERKELDER	
C	DUBBELE WOONEENHEID; KELDER	80	3,13
	FUNDERING	13	0,80
	VLOERPLAAT	49	0,55
	BIJGEBOUWEN	14	0,15
D	DUBBELE WOONEENHEID; KELDER	67	3,13
	FUNDERING	12	0,80
	VLOERPLAAT	44	0,55
	BIJGEBOUWEN	13	0,15
E	DUBBELE WOONEENHEID; KELDER	67	3,13
	FUNDERING	12	0,80
	VLOERPLAAT	44	0,55
	BIJGEBOUWEN	13	0,15
F	DUBBELE WOONEENHEID; KELDER	67	3,13
	FUNDERING	12	0,80
	VLOERPLAAT	44	0,55
	BIJGEBOUWEN	14	0,15
Parking (-1)	ONDERGRONDSE PARKING; NIVEAU -1; ONDER GEBOUW A EN B EN TUSSENLIJGGENDE RUIMTE	4297,1	3,90
overige ruimte	PARKEERPLAATSEN, WANDEL- EN FIETSPADEN, GROENZONE	3498	0,30

Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁷ op orthofoto⁸ (digitaal; 1:1; 03.07.2020)

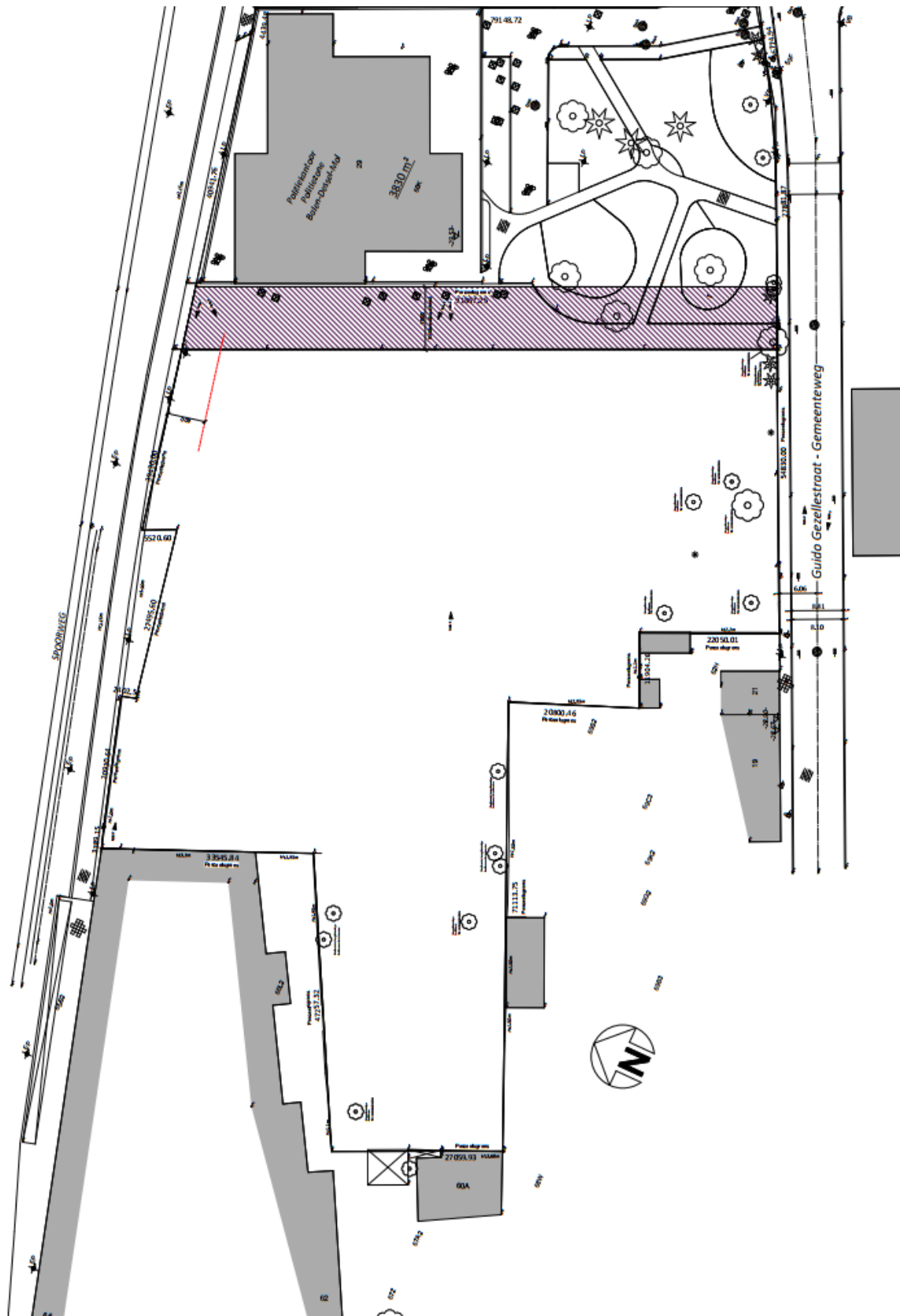

Plan 6: Verstoringsdiepte toekomstige ontwikkelingen op orthofoto⁹ (digitaal; 1:1; 07.07.2020)

⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁸ AGIV 2020d

⁹ AGIV 2020d

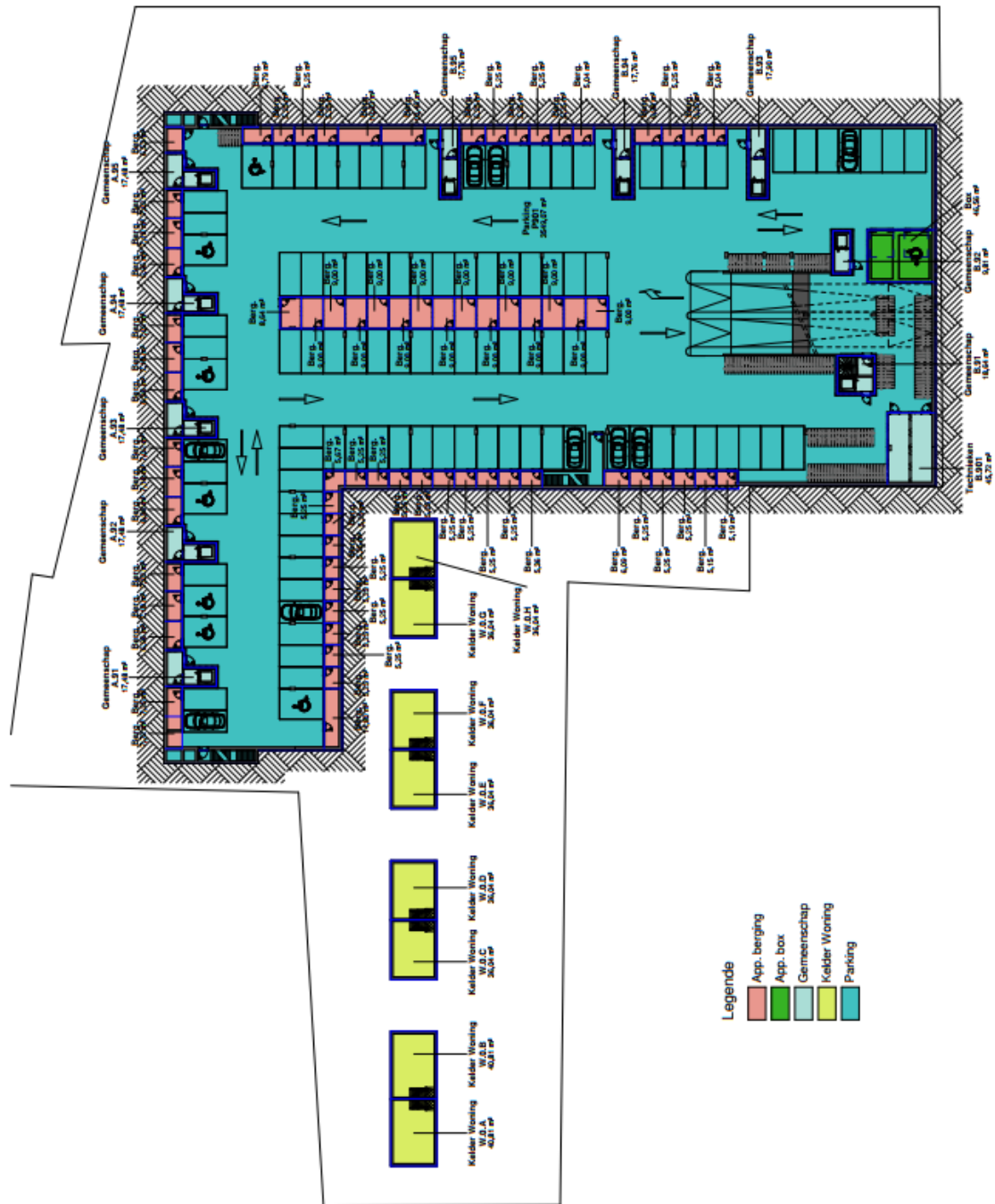
Figuur 1: Overzichtsplan van de bestaande toestand van het plangebied¹⁰

¹⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

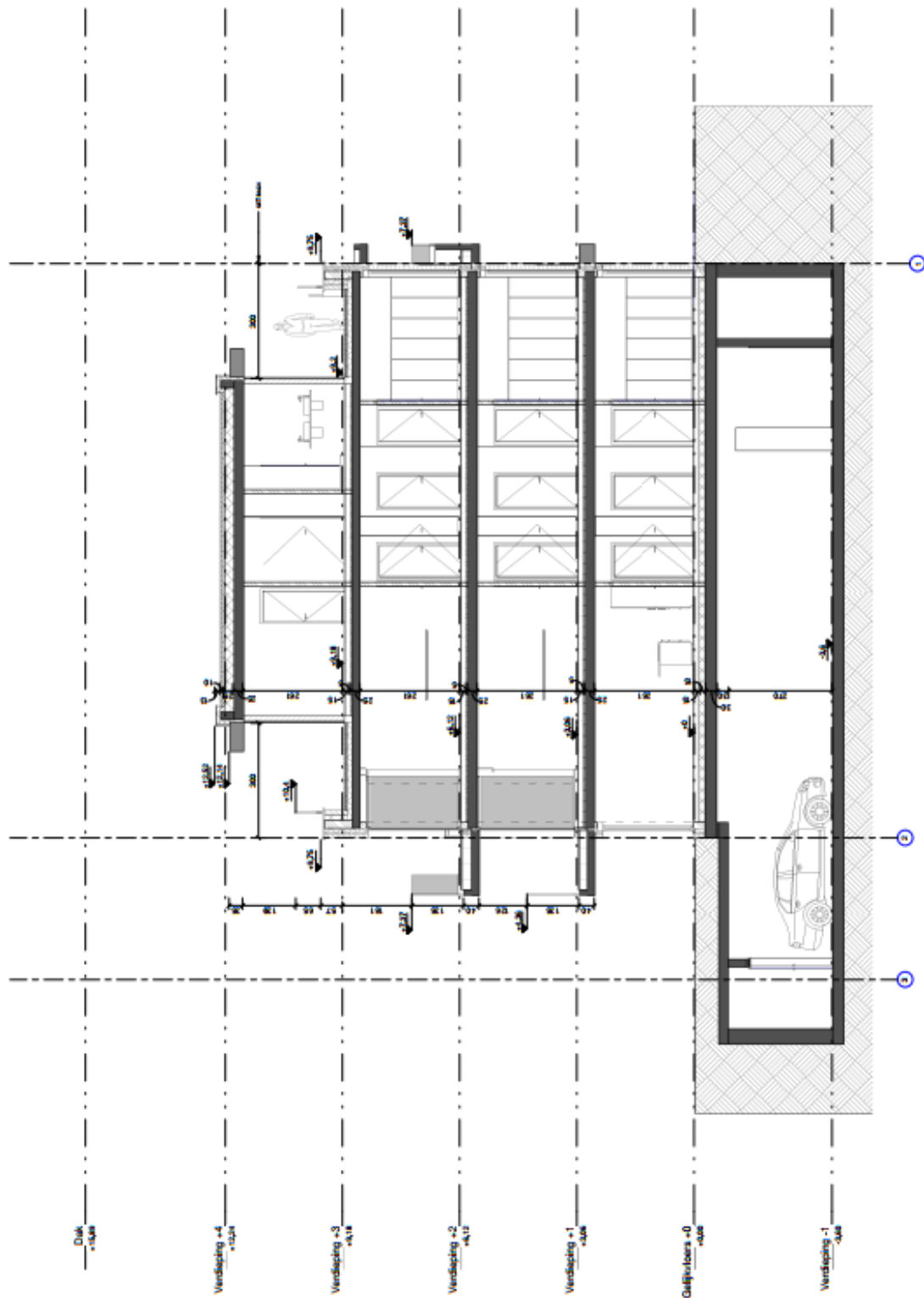
Figuur 2: Overzichtsplan van de toekomstige ontwikkelingen (gelijksvloers)¹¹

¹¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

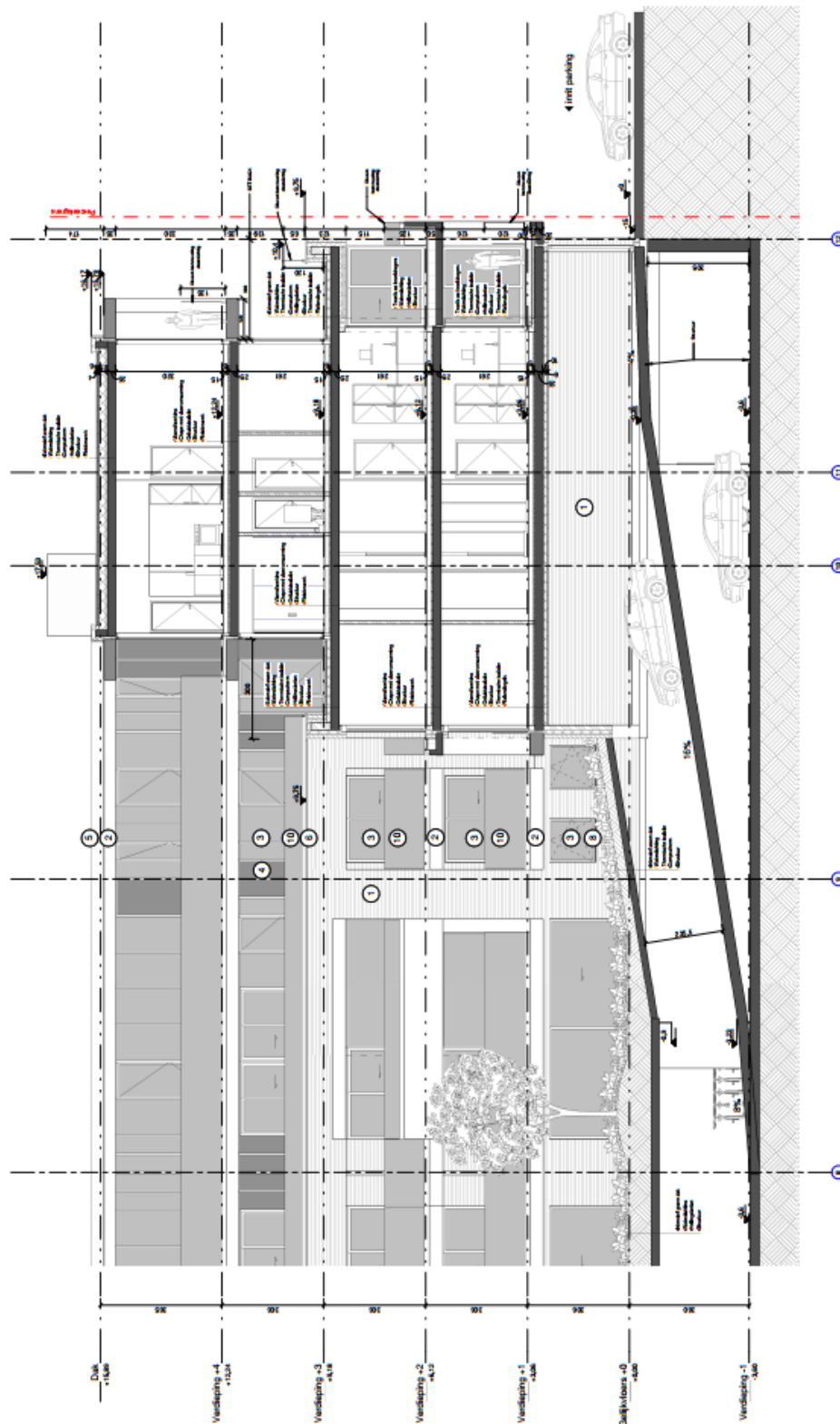
Figuur 3: Overzichtsplan van de toekomstige ontwikkelingen (ondergrondse parking en kelders)¹²

¹² Plan aangebracht door initiatiefnemer.

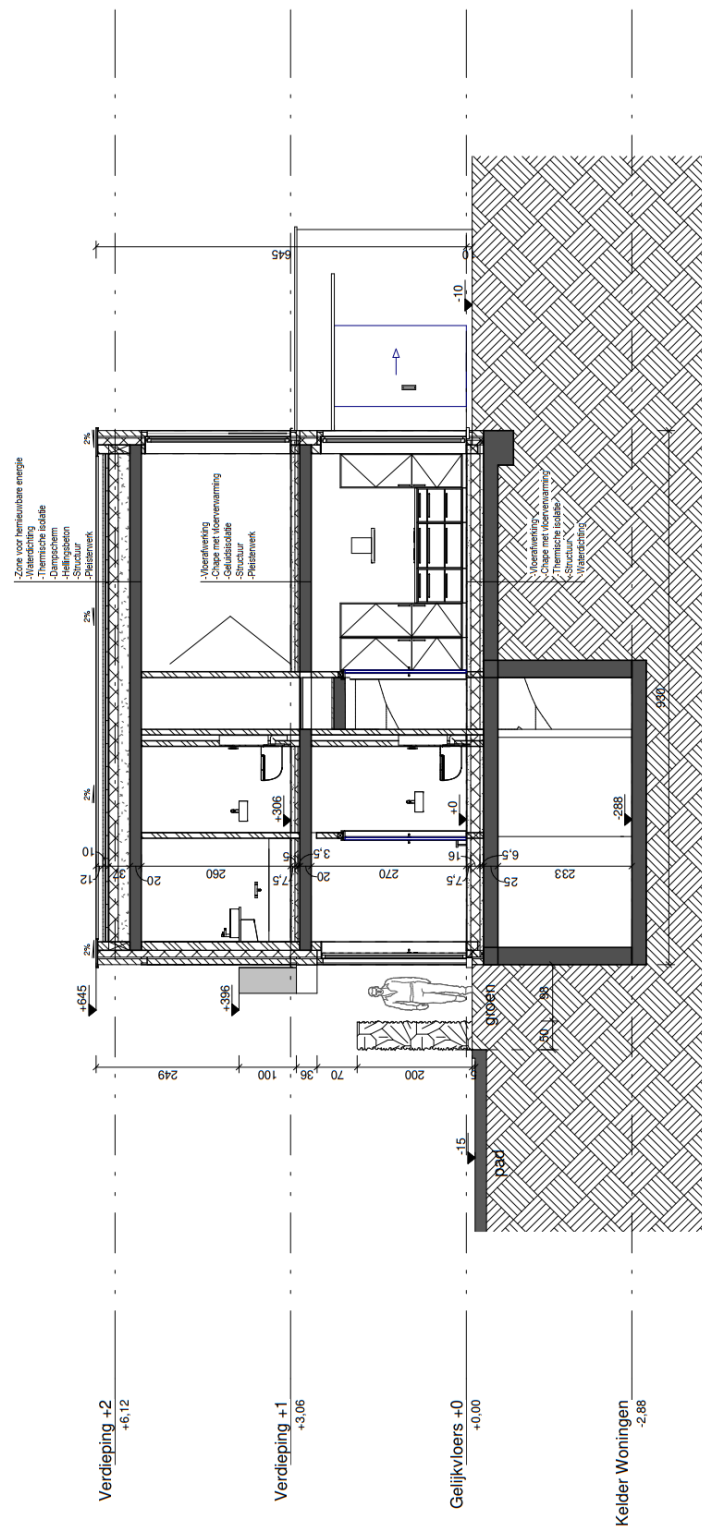
Figuur 4: Doorsnede gebouw A¹³

¹³ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 5: Doorsnede gebouw B¹⁴

¹⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

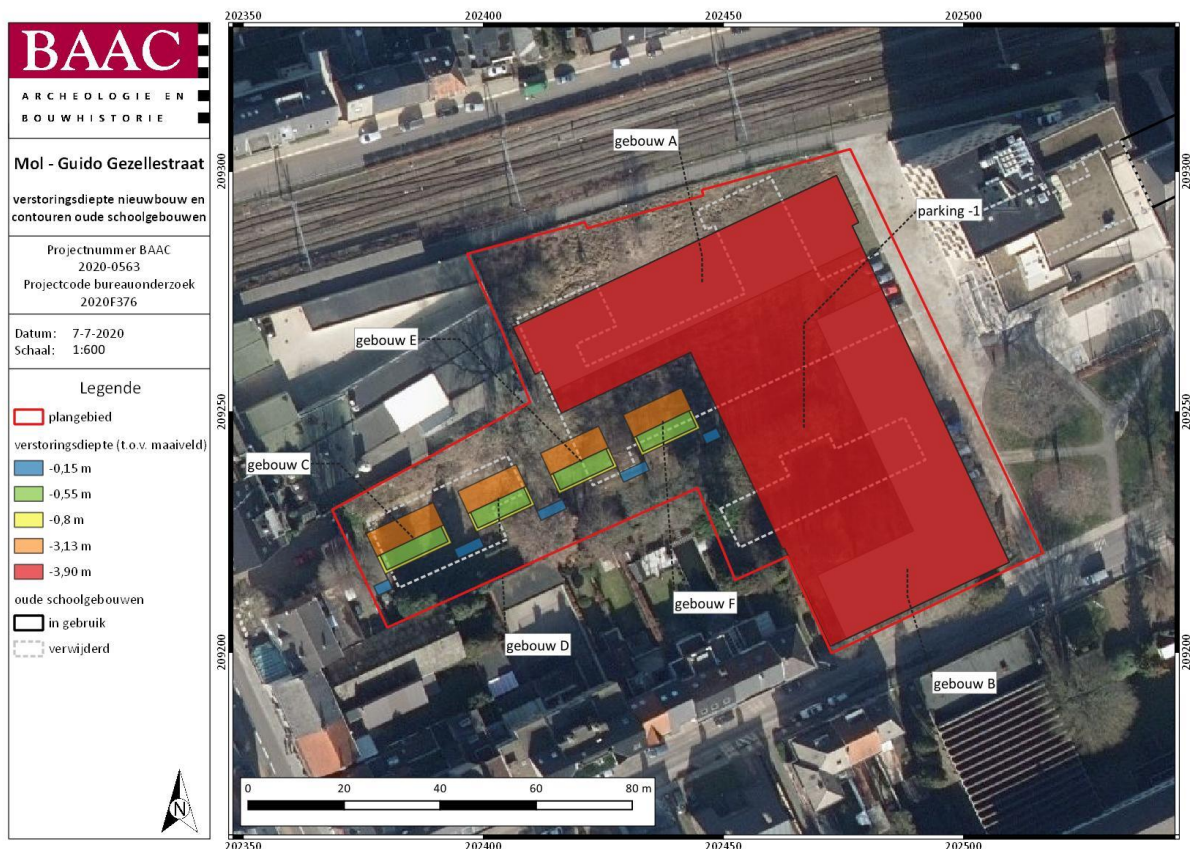
Figuur 6: Doorsnede gebouw C (ook representatief voor gebouwen D, E en F)¹⁵

¹⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Impactanalyse

Voor het bepalen van de impact die de toekomstige ingrepen binnen het plangebied op de bodem hebben en dus ook op mogelijk aanwezige archeologische resten, werden de verstoringsdiepte van de toekomstige ontwikkelingen geplot binnen het plangebied (Plan 7). Bovendien werden ook de contouren van de oude, verwijderde schoolgebouwen geplot binnen het plangebied. In welke mate de bouw en sloop van de oude schoolgebouwen de (natuurlijke) bodem heeft verstoord binnen het plangebied is nog niet geweten.

Kort samengevat (Tabel 1) bedraagt de totale oppervlakte van het plangebied 8360,95 m². De totale oppervlakte van de toekomstige bodemingrepen bedraagt eveneens 8360,95 m², waarvan 4297,1 m² wordt afgegraven tot op een diepte van 3,90 m onder het maaiveld (parkeerkelder) en ca 281 m² tot op een diepte van 3,13 m onder het maaiveld (kelders wooneenheden). De overige, meer beperkte ingrepen in de bodem zijn een afgraving tot 80 cm onder het maaiveld voor de funderings sleuven van de wooneenheden (49 m²), een afgraving tot 55 cm onder het maaiveld voor de betonnen vloerplaat van de wooneenheden, inclusief isolatiematerialen (181 m²). De vloerplaat (15 cm) onder de bijgebouwtjes van de wooneenheden heeft een oppervlakte van 54 m². De overige ruimte (ca 3498 m²) tussen de wooneenheden en de appartementsblokken zal worden ingevuld door groenzone, parkeerplaatsen op grastegels en wandel- en fietspaden. Hiervoor is een afgraving van het terrein voorzien tot een diepte van ongeveer 30 cm t.o.v. het maaiveld.

Plan 7: Verstoringsdiepte nieuwbouw weergegeven op orthofoto¹⁶ met aanduiding van de voormalige, gesloopte schoolgebouwen (digitaal; 1:1; 02.07.2020)

¹⁶ AGIV 2020d

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege economische redenen, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip uitgevoerd dient te worden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart

- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Frickxkaart (1744)
- Ferrariskaart (1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca 1840)
- Vandermaelenkaart (1846-1854)

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessment

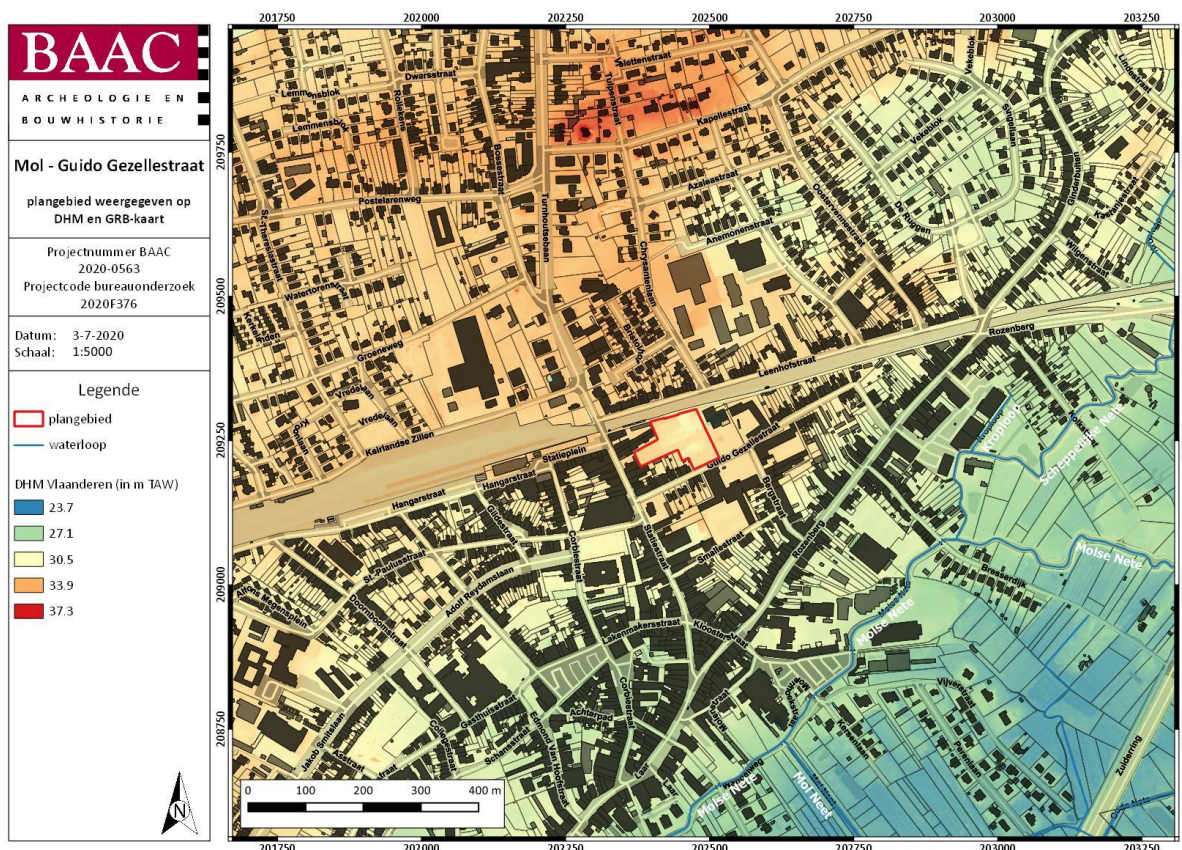
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

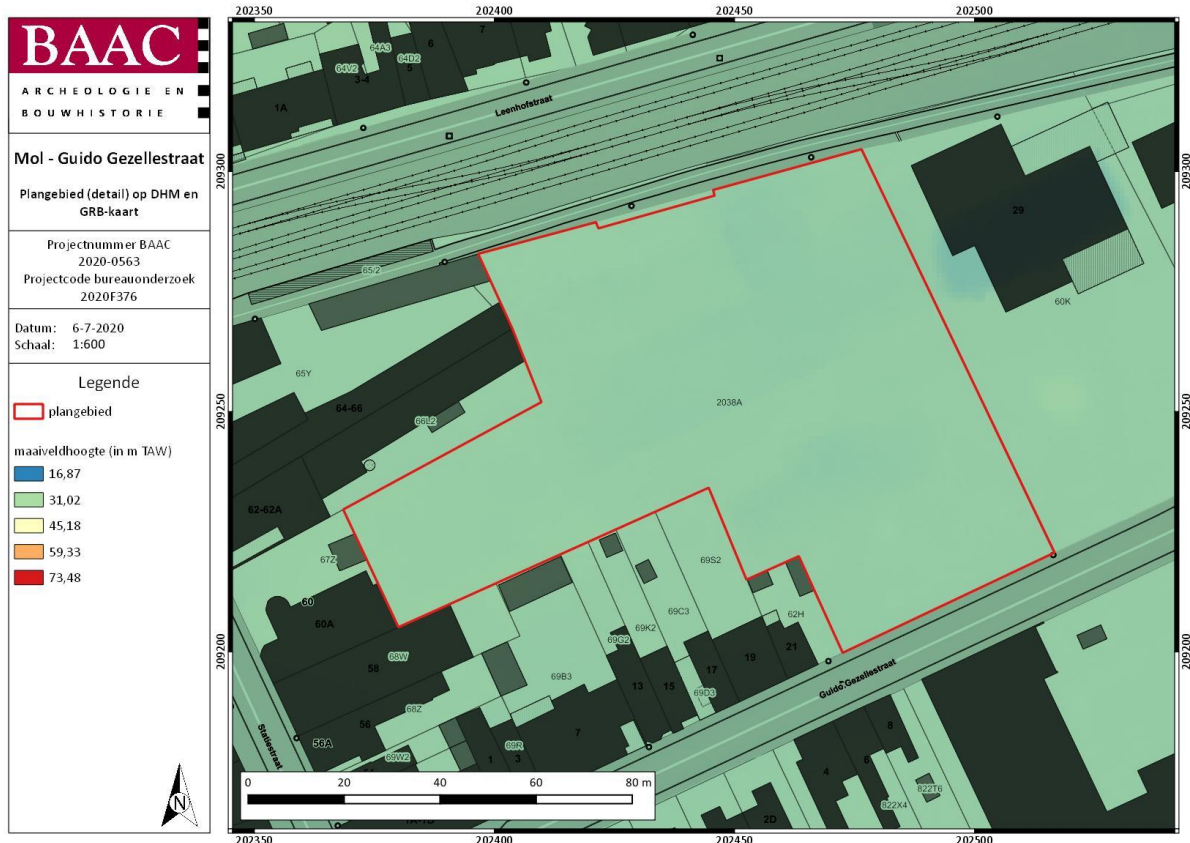
De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1. Het plangebied Mol – Guido Gezellestraat wordt begrensd door de Guido Gezellestraat in het zuiden en de spoorweg in het noorden.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 24 m TAW in het zuiden en 35 m TAW in het noorden (Plan 8). Het plangebied zelf is vlak, dit is waarschijnlijk een gevolg van de afbraak van de oude schoolgebouwen en de nivellering van het perceel (Plan 9).

Plan 8: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)¹⁷ met waterwegen (digitaal; 1:1; 03.07.2020)

¹⁷ AGIV 2020a

Plan 9: Plangebied (detail) op het DHM¹⁸ (digitaal; 1:1; 06.07.2020)

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in het Kempense bekken, in de overgangszone/gradientzone tussen de Kempense laagvlakte en de Kempense dekzandrug. Aan de rand van de vallei van de Molse Nete, die uitmond in de Grote Nete. Het historische centrum van Mol kwam tot ontwikkeling op een uitloper van deze dekzandrug met noordoost-zuidwestoriëntatie.¹⁹

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Kasterlee (Plan 10), bedekt door eolische en/of fluviatiele afzettingen van het weichseliaan. De formatie bestaat uit bleekgroene tot bruine, kleihoudende zanden met mica. Ze zijn bovendien licht glauconiethoudend. Binnen de formatie komen paarse kleihorizonten voor.

Quartair

Volgens de vereenvoudigde quartairgeologische kaart 1/200.000 komen in het ganse plangebied twee profieltypes voor, namelijk '3' en '3a' (Plan 11 en Figuur 7). Het eerste profieltype (3) bestaat uit fluviatiele afzettingen van het weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Hierboven bevinden zich eolische afzettingen van het weichseliaan en mogelijk vroeg Holoceen en/of hellingsafzettingen uit het quartair. Het tweede profieltype (3a) bestaat eveneens uit fluviatiele afzettingen van het weichseliaan, afgedekt door eolische afzettingen van het weichseliaan en mogelijk vroeg Holoceen en/of hellingsafzettingen

¹⁸ AGIV 2020a

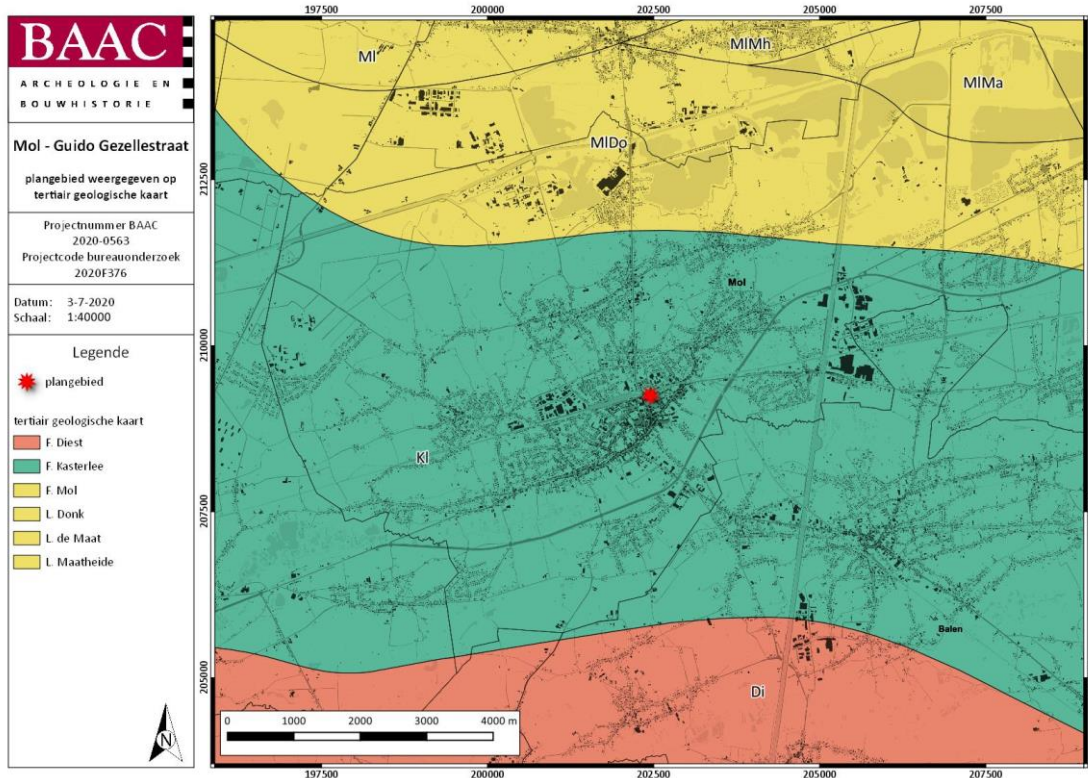
¹⁹ DE MOOR & MOSTAERT 1993

uit het quartair. Helemaal bovenaan worden fluviatiele afzettingen uit het holoceen of tardiglaciaal (laat-weichseliaan) teruggevonden.

Op de quartairgeologische kaart 1/50.000 valt het plangebied in te delen in twee profieltypes, type 25 en 28. Profieltype 25 wordt vooral aangetroffen langsheen de valleien van de Grote en de Molse Nete, minder frequent langsheen de Kleine Nete. Geomorfologisch hangen ze samen met fossiele valleien, planatievlakten of terrasresten. Sommige fossiele valleien vormen nu interfluvia, na bedekking met dek- en duinzanden. Profieltype 28 is verbonden met de huidige evolutie van de Netevallei.²⁰

Profieltype 25 omvat fluviatiele zanden en wordt vooral aangetroffen langsheen de valleien van de Grote en de Molse Nete. De eenheid bevat hoofdzakelijk fijn, middelmatig en grof zand, soms grindhoudend en/of glauconiethoudend en meestal slecht gesorteerd. Het zand is afkomstig van het onderliggende substraat en van de afzettingen op het Kempische Plateau. De afzettingen kunnen een dikte bereiken van 10 meter, maar zijn meestal beperkt tot een dikte van iets meer dan 4 meter.²¹

Profieltype 28 omvat de fluviatiele afzettingen van de Molse Nete, behorende tot de Formatie van Singraven. De eenheid kenmerkt zich door klei met venig en siltig fijn zand tot grof zand. Op sommige locaties kunnen veenlagen voorkomen. Onder deze formatie komt bedekt alluvium uit het weichseliaan voor. De dikte van de afzetting schommelt tussen de één en vijf meter tot lokaal een dikte van 10 meter.²²

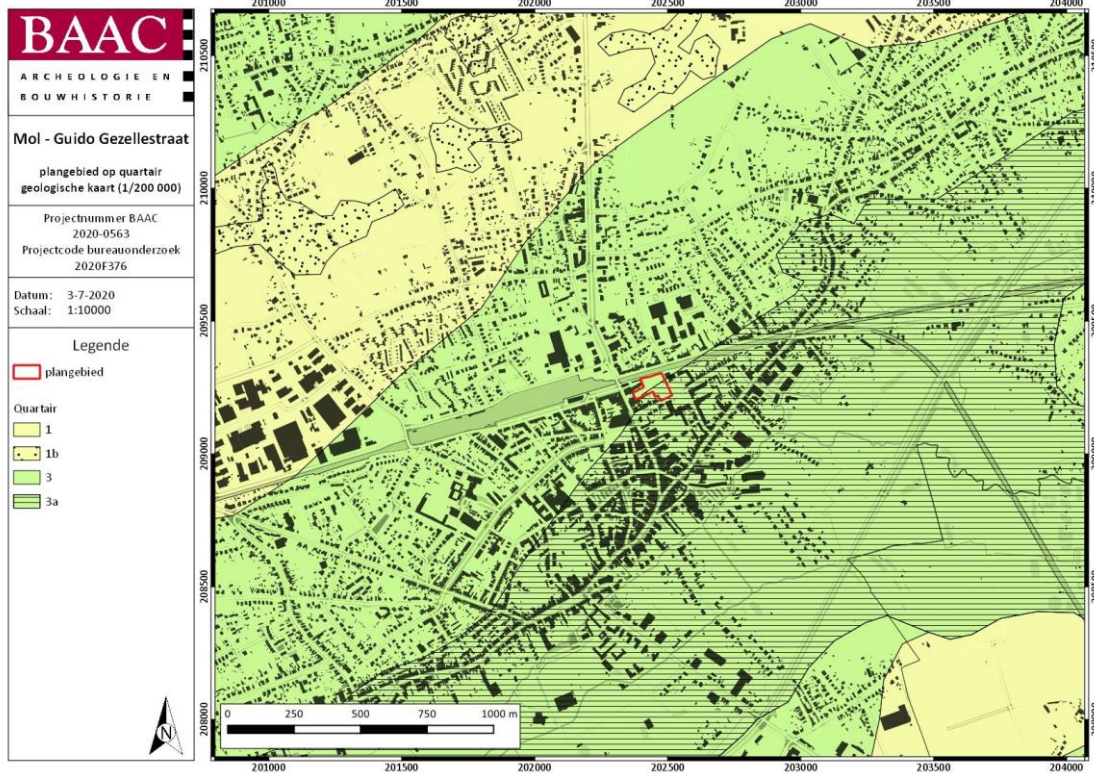
Plan 10: Plangebied op de tertiairgeologische kaart²³ (digitaal; 1:50.000; 03.07.2020)

²⁰ BEERTEN 2006

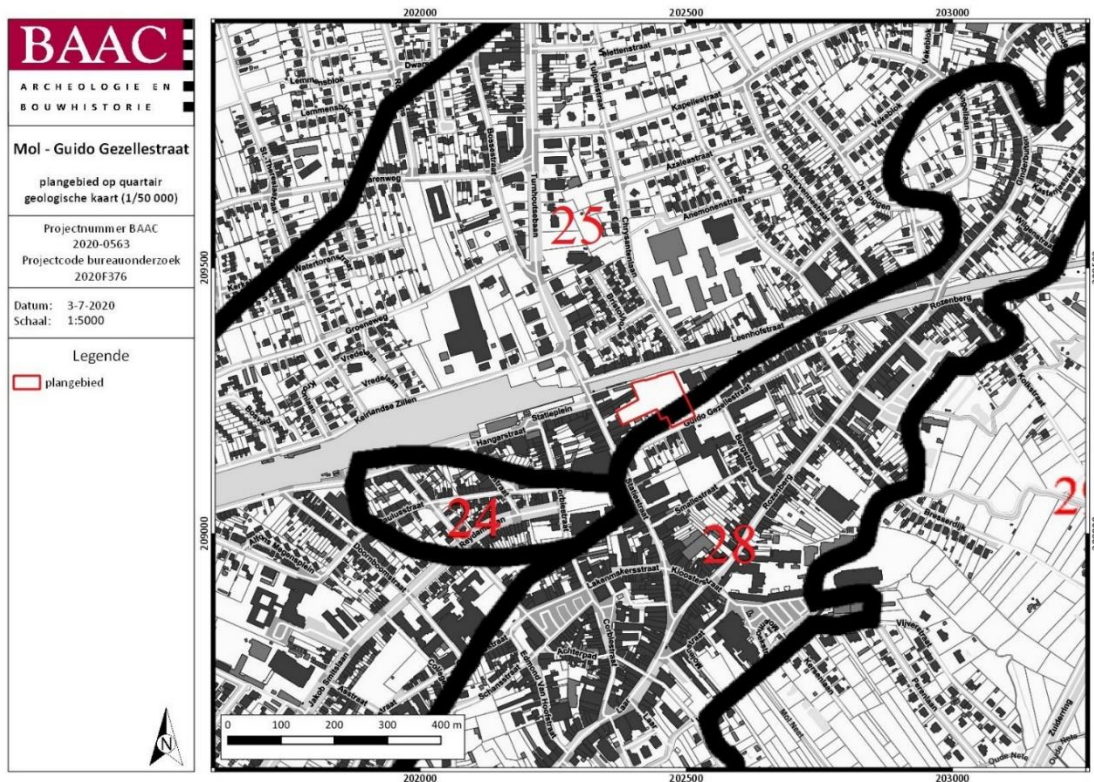
²¹ BEERTEN 2006

²² BEERTEN 2006

²³ DOV VLAANDEREN 2020b

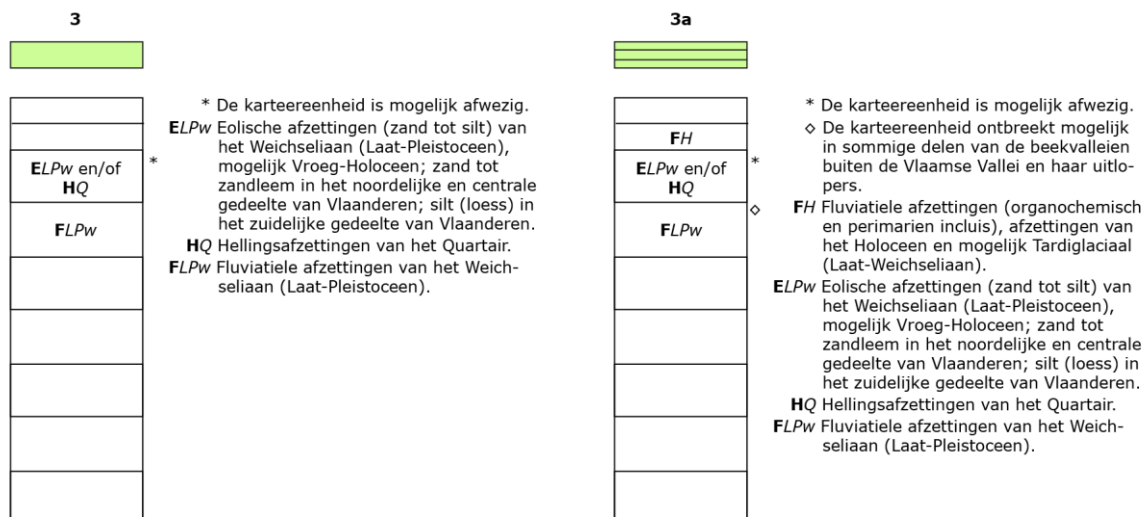
Plan 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart²⁴ (digitaal; 1:200.000; 03.07.2020)

Plan 12: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000²⁵ (digitaal; 1:50.000; 03.07.2020)

²⁴ DOV VLAANDEREN 2020c

²⁵ DOV VLAANDEREN 2020c

Figuur 7: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied²⁶

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied (Plan 13) gekarteerd als bebouwde zone (OB). Ten zuidoosten van het projectgebied, aan de overzijde van de Molse Nete, zijn voornamelijk natte tot zeer natte lichte zandleembodems zonder profielontwikkeling terug te vinden (bodemsérie vPfp). Ten oosten van het plangebied, langs de Scheppelijke Nete, is een veenpakket tot ontwikkeling gekomen (bodemsérie V). Ten noorden van het plangebied zijn droge tot zeer droge zandbodems met dikke antropogene humus A-horizont aanwezig (bodemséries Zam en Zbm(y)).²⁷

De dikke antropogene humus A-horizont (Zam) kan geïnterpreteerd worden als een plaggenbodem van meer dan 60 cm dik. Plaggenbodems worden al sinds de jaren '50 van vorige eeuw opgenomen op de bodemkaarten. Op basis van informatie van archeologische opgravingen doorheen de jaren kunnen deze bodems vandaag aan de hand van een verschillend beheer in verschillende categorieën onderverdeeld worden. Zo zijn er de plaggenbodems *sensu stricto*, die vanaf de late middeleeuwen de landbouwproductie vergrootten door een intensivering met behulp van bemesting. Hierdoor konden de akkers jaarlijks benut worden en hoefden ze niet meer braak te liggen. Humusrijk materiaal (zoals bosstrooisel, heide- en/of grasplaggen) werd gebruikt om de (vloeibare en vaste) dierlijke mest van het gestalde vee te binden. Dit mengsel werd vervolgens op de akker gebracht. Omdat dit humusrijke materiaal behalve organisch afval ook veel minerale bestanddelen (zand en of klei, afkomstig van de plaggen) bevatte, ontstond ten gevolge van eeuwenlange, intensieve bemesting een dikke humushoudende bovenlaag. Andere beheersvormen die voor een dikke antropogene humus A-horizont zorgden zijn de verhoogde velden, de beddenbouw, het diepploegen en het nivelleren van de velden. Al deze gronden worden ook aangeduid met de term 'plaggenbodem'.²⁸

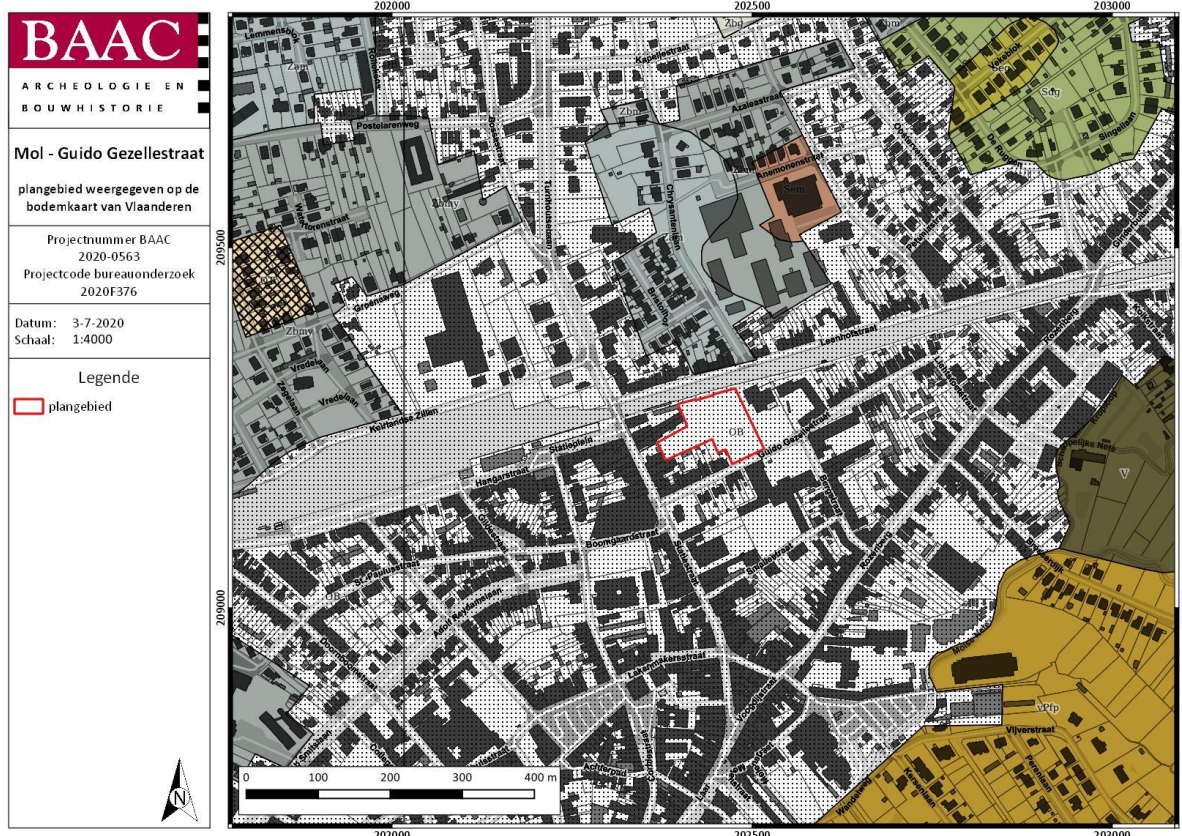
De droge plaggengrond (Zam) vertoont geen gleyverschijnselen en roestvlekken op minder dan 120 cm diepte. Bij een Zam-bodem kan er onder de plag een podzolbodem voorkomen. Indien deze goed bewaard is gebleven kan dit een aanwijzing zijn voor een goed bewaard archeologisch niveau.²⁹

²⁶ DOV VLAANDEREN 2020c

²⁷ VAN RANST & SYS 2000

²⁸ BAEYENS 1973

²⁹ BAEYENS 1973

Plan 13: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen³⁰ (digitaal; 1:20.000; 03.07.2020)

2.2.2 Historisch kader³¹

De oudste bewoningsgeschiedenis van Mol is onduidelijk. In Wezel zijn enkele toevalsvondsten van lithisch materiaal aangetroffen. Te Postel werden grafheuvels teruggevonden. Deze vondsten wijzen in de richting van vroege menselijke aanwezigheid. Vermoedelijk verbleven prehistorische nomaden op de hoger gelegen delen in zowel het centrum van Mol als de gehuchten.

Het dorpsplein van Mol heeft de vorm van een langgerekte driehoek. Dergelijke dorpspleinen werden vroeger als Frankisch geïnterpreteerd. Recent onderzoek heeft echter uitgewezen dat dit niet altijd het geval is. Dergelijke driehoekige pleinen zijn in al de oude Molse wijken terug te vinden. Oorspronkelijk telde Mol zes wijken of gehuchten, de zogenaamde "heerdgangen": Plaats (centrum), Ezaart, Stokt, Genegoor (= Goor) met Achterbos, Sluis en Ginderbuiten. Elk van deze zes wijken vormde een aparte eenheid met eigen vertegenwoordiging in het lokale bestuur. Mol-Plaats profileerde zich vrij snel als hoofdplaats, voornamelijk wegens de centrale ligging. Het plangebied is gelegen in de wijk Mol-Plaats.

De overige gehuchten ontstonden geleidelijk: een aparte plaats wordt ingenomen door het gehucht Gompel, gegroeid uit de "Gompelse Hoeve"; het maakte geen deel uit van de zes oude wijken maar is duidelijk altijd Mols grondgebied geweest. Het Hof van Gompel was in de 8ste eeuw persoonlijk bezit van Adelhard en werd samen met Mol aan de abdij van Corbie geschonken; de twee nederzettingen hadden echter beide een ander statuut: terwijl Mol een kerkdorp was, bleef Gompel een vrijgoed. Het huidige gehucht Wezel was in de middeleeuwen een allodiaal goed, de zogenaamde "Wezelse Hoeve". Deze was vanaf de 13de eeuw bezit van de abdij van Postel; rond circa 1500 werd de hoeve met al

³⁰ DOV VLAANDEREN 2020a

³¹ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2020

haar goederen onder Mol gesteld. Rauw tenslotte ontstond uit de landbouwnederzetting "het Rauw", die voor het eerst ter sprake kwam in de 18de eeuw. Het gehucht Millegem was een Geelse enclave en bestond enkel uit een kerkplein met omringende huizen; het bezat reeds van in de middeleeuwen een eigen kerk; Millegem werd in 1818 afgescheiden van Geel en bij Mol gevoegd; naderhand ging de benaming over op de in 1854 gestichte parochie die naast Millegem ook Stokt en de aanhorige wijken omvatte. Het gehucht Donk tenslotte kwam pas tot ontwikkeling eind 19de - begin 20ste eeuw.

Volgens een 16de-eeuwse kroniek schonk Adelhard of Adelardus, kleinzoon van Karel Martel het hem toebehorende domein Mol-Balen-Dessel in 774 aan de benedictijnerabdij van Corbie nabij Amiens (Frankrijk). De historische documenten die deze bewering kunnen staven klimmen voorlopig slechts op tot 1173. In 1559 verkocht de abdij de grondheerlijkheid aan Godfried van Bocholt; latere eigenaars waren de families van Hoensbroeck, de Renesse, d'Isendoorn à Blois en von Fürstenberg. De hoge heerlijkheid werd vanaf 1626 verpand aan de families van Mol, Bouton, Roelants, Carena, Cano, de Wal van Masbourg. Tijdens de Franse Revolutie hield de Voogdij Mol-Balen-Dessel op te bestaan en werden de drie gemeenten gescheiden.

2.2.3 Cartografische bronnen

Om na te gaan hoe het terrein werd ingericht in historische tijden en of het landgebruik van het huidige perceel is gewijzigd doorheen de tijd werden enkele historische kaarten geraadpleegd, waaronder de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (zgn. Ferrariskaart), Atlas der Buurtwegen en Vandermaelenkaart. Er moet voorzichtig omgesprongen worden met deze kaarten. Ze zijn soms niet nauwkeurig en gemaakt met een bepaald doel voor ogen dat mee de inhoud van de kaart heeft bepaald. De Ferrariskaart is bijvoorbeeld een kaart die is opgesteld voor militaire doeleinden, bijgevolg zijn perceelsgrenzen slechts bij benadering afgebeeld en wordt er eerder een beeld geschept van de open- of geslotenheid van een landschap.

Frickxkaart (1745-1748)

Op de Frickxkaart³² (Plan 14) staat het plangebied afgebeeld ten noorden van de Molse Nete, in ruraal/landelijk gebied tussen de gehuchten Millegem en Gompel. Het landgebruik binnen het plangebied beperkt zich tot wei- en/of akkerland.

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart³³ (Plan 15) is te zien dat het plangebied gesitueerd is ten noorden van de historische kern van Mol in ruraal/landelijk gebied. De velden waarop het plangebied afgebeeld is, sluiten aan bij de achtererven/tuinen van enkele woningen gelegen langs de toenmalige Lakenmakerstraat, Kloosterstraat en Rozenberg.

Vandermaelen (1846-1854)

Ook op de Vandermaelenkaart³⁴ (Plan 16) kan opgemerkt worden dat het plangebied net buiten de bewoningskern van Mol gelegen, in uitsluitend ruraal/landelijk gebied.

³² GEOPUNT 2020d

³³ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

³⁴ GEOPUNT 2020f

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen³⁵ (Plan 17) wordt eveneens eenzelfde beeld geschetst. Het plangebied ligt ook hier in ruraal/landelijk gebied, net ten noorden van de bewoningskern van de gemeente Mol.

Er kan dus gesteld worden dat de gronden binnen het plangebied vanaf de post-middeleeuwen (16^e – 17^e eeuw) uitsluitend werden gebruikt als wei- en/of akkerland tot in de 20^e eeuw. Vanaf de 20^e eeuw (en zeker na Wereldoorlog 2) breidt de bewoningskern van Mol sterk uit. Deze uitbreiding van de bewoningskern gebeurt hoofdzakelijk in noordelijke richting, aangezien de gronden ten zuiden van de bewoningskern gekenmerkt worden door zeer natte en permanent natte bodems (welke niet of minder geschikt waren/zijn).

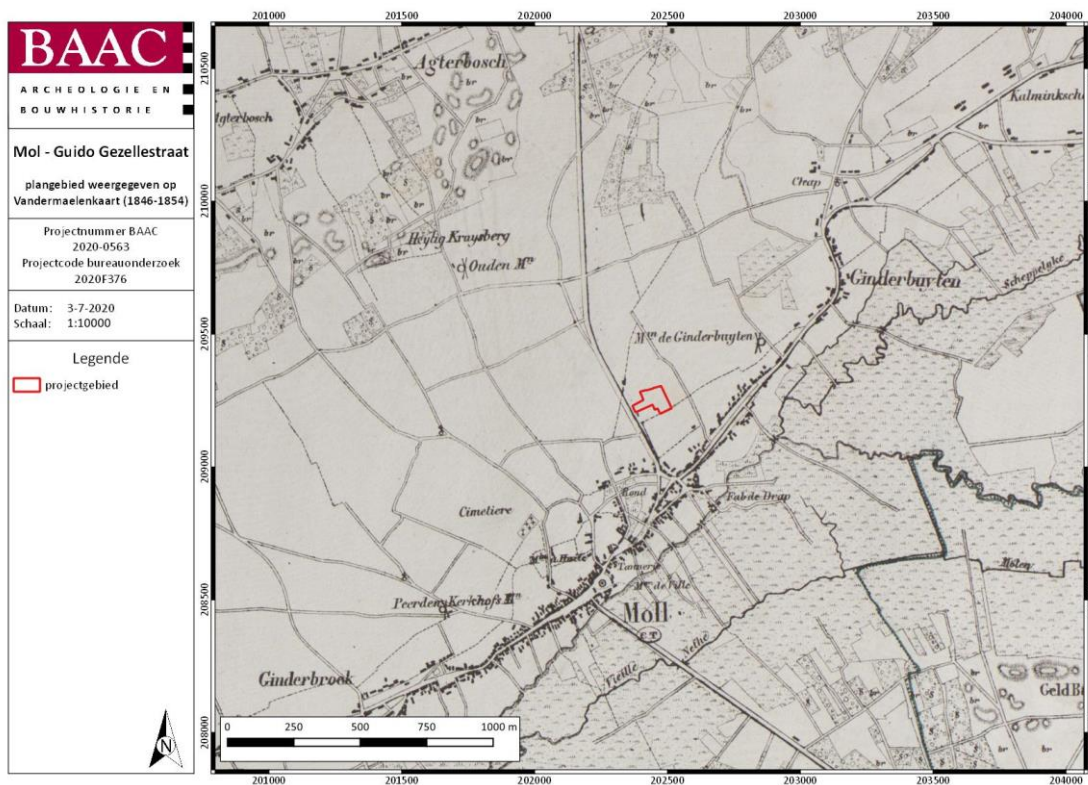
Plan 14: Plangebied op de Frickxkaart³⁶ (analoog; onbekend; 03.07.2020)

³⁵ GEOPUNT 2020b

³⁶ GEOPUNT 2020d

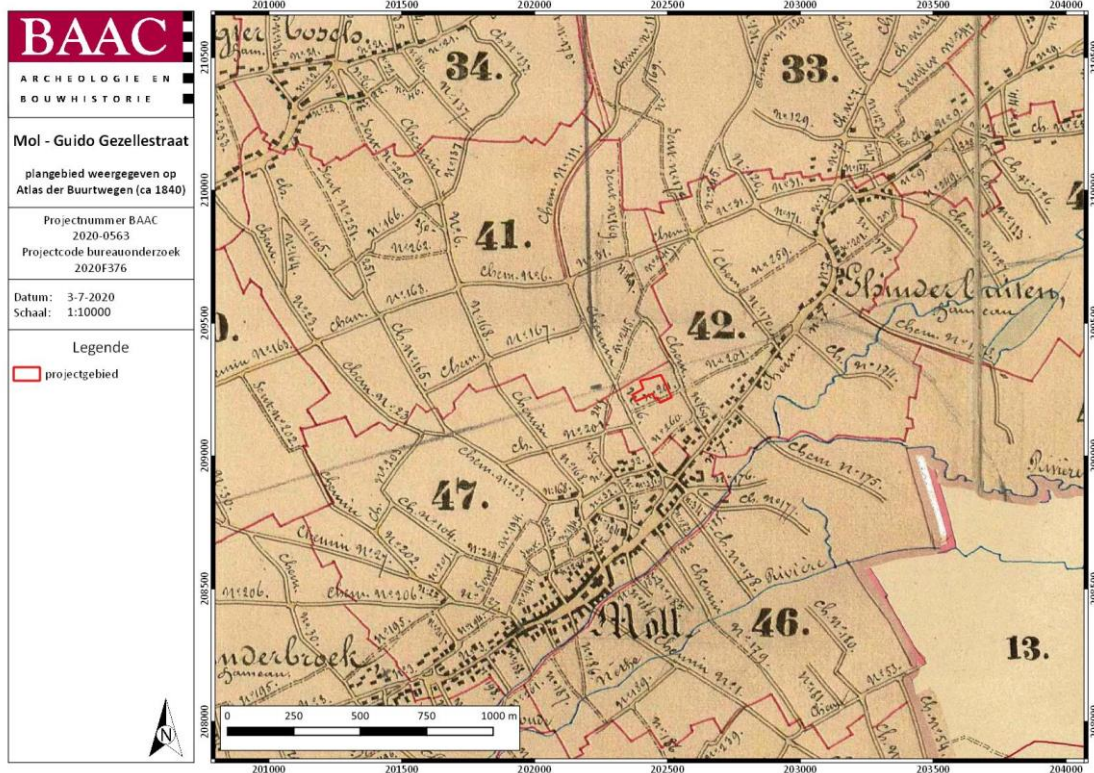
Plan 15: Plangebied op de Ferrariskaart³⁷ (analoog; 1:25.000; 03.07.2020)

Plan 16: Plangebied op de Vandermaelenkaart³⁸ (analoog; 1:20.000; 03.07.2020)

³⁷ GEOPUNT 2020c

³⁸ GEOPUNT 2020e

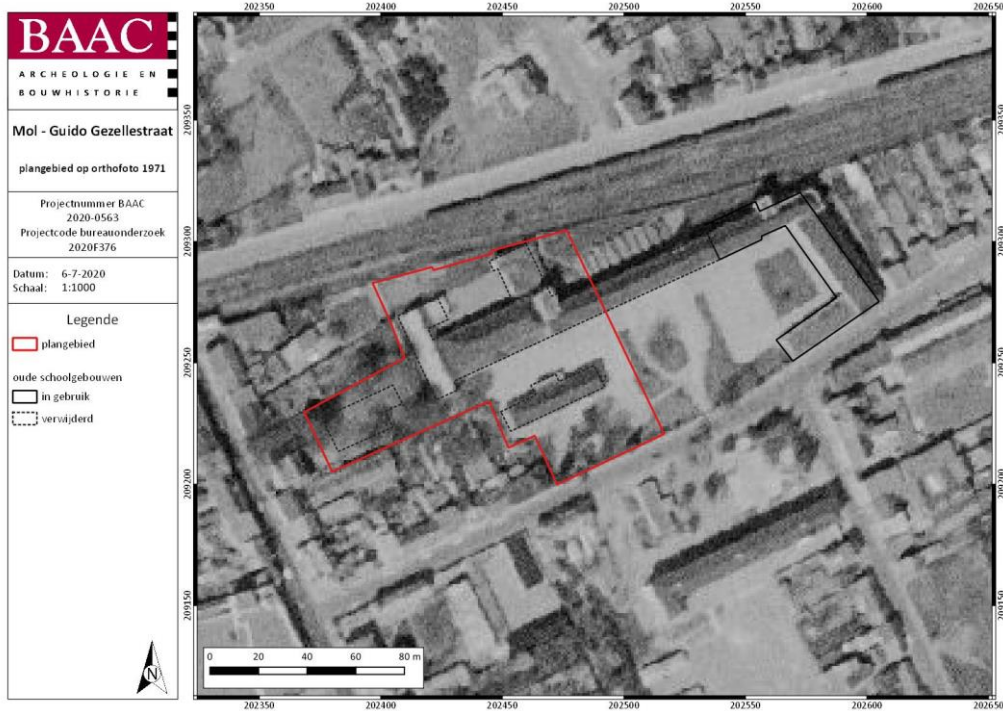

Plan 17: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen³⁹ (analoog; 1:2500; 03.07.2020)

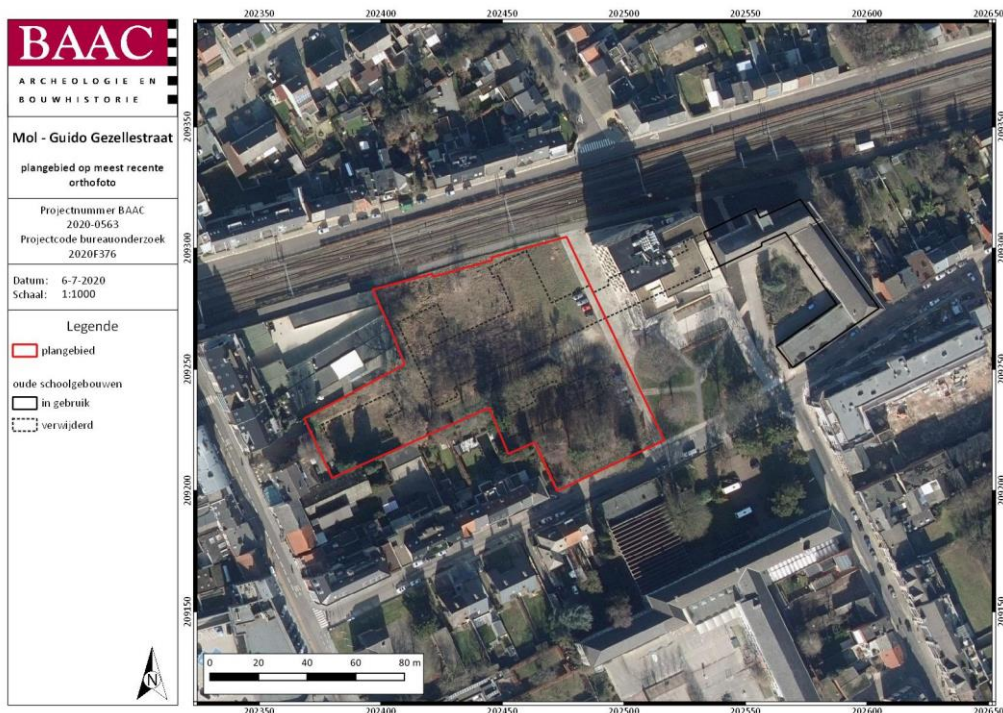
2.2.4 Orthofotografische bronnen

De orthofoto van het plangebied uit 1971 geeft de gebouwen weer van de voormalige schoolsite aanwezig binnen het plangebied (Plan 18). Het gebouw dateerde uit de 20^e eeuw en werd enkele jaren geleden verwijderd om plaats te maken voor nieuwe ontwikkelingen, zoals het nieuwe politiekantoor Balen-Dessel-Mol (Plan 19). De oostelijke helft van de schoolsite werd behouden en huisvest momenteel de gemeentelijke academie voor muziek en woord.

³⁹ GEOPUNT 2020b

Plan 18: Plangebied weergegeven op orthofoto uit 1971⁴⁰ (analoog; 1:1; 06.07.2020)

Plan 19: Plangebied met aanduiding van de oude, verwijderde schoolgebouwen weergegeven op meest recente orthofoto⁴¹ (digitaal; 1:1; 06.07.2020)

⁴⁰ AGIV 2020c

⁴¹ AGIV 2020d

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Guido Gezellestraat zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 20).⁴² Rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 2):

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.⁴³

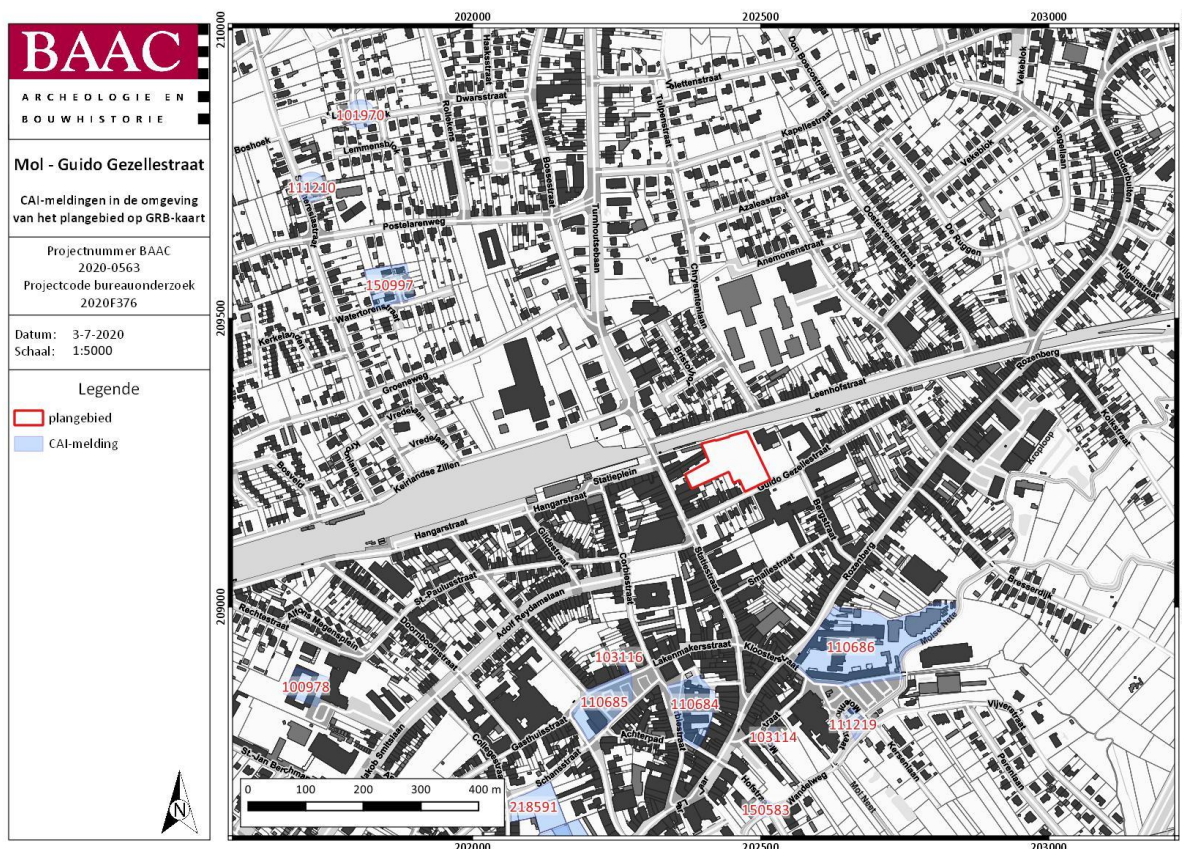
CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
101970	LEMMENSBLOK 1/TOEVALSVONDST/AARDEWERKFRAGMENTEN IJZERTIJD
111210	CAMPUS LEEFHUTTEN/TOEVALSVONDST/ONBEPAALE MUURRESTEN
150997	SINT-THERESIASTRAAT/PROEFSLEUVEN/IJZERTIJD PAALKUILEN
100978	TEN HOVE/PROEFSLEUVEN/SPOREN EN AARDEWERKFRAGMENTEN IJZERTIJD EN ROMEINS
103166	'T ROND/LITERATUUR/GEBOUW UIT DE 18 ^E EEUW
110684	SCHANS VAN OVERLAAR 1/CARTOGRAFISCHE BRONNEN EN LITERATUUR/SCHANS 16 ^E EEUW
110685	SCHANS VAN OVERLAAR 2/CARTOGRAFISCHE BRONNEN EN LITERATUUR/SCHANS VANAF 1636
218591	SCHANSSTRAAT 1/PROEFSLEUVEN/KUILEN VROEGE MIDDELEEUWEN EN NIEUWSTE TIJD
150583	WANDELWEG 1/OPGRAVING/RENTANTEN HOUTEN BRUG ONBEPAALED
103114	MOLENSTRAAT 8/LITERATUUR/DEKENIJ UIT DE 18 ^E EEUW
111219	MOLENHOEKSTRAAT 1/LITERATUUR/LOCATIE STENEN GEBOUW UIT DE (VROEGE-) MIDDELEEUWEN
110686	KARMELIETESSENKLOOSTER ROZENBERG/CARTOGRAFISCHE BRONNEN/KLOOSTER MET KAPEL EN KERKHOF OPGETROKKEN IN 1665 - 1670

⁴² CAI 2020

⁴³ CAI 2020

Het grootste gedeelte van bovenstaande CAI-meldingen hebben betrekking tot de algemene middeleeuwse en recentere ontwikkeling van de gemeente Mol. Hierbij zijn verscheidene 16^e – tot 18^e-eeuwse gebouwen en structuren aanwezig. Enkele CAI-meldingen (CAI 100978, 150583, 150997 en 218591) hebben betrekking op reeds uitgevoerd archeologisch (voor-)onderzoek. Gedurende deze onderzoeken werden verschillende kuilen, paalkuilen en aardewerkfragmenten uit de ijzertijd en Romeinse periode aangetroffen.

In de directe omgeving van het plangebied (<250 m) zijn er echter geen meldingen opgenomen in de CAI. De dichtstbijzijnde melding (CAI 110686) betreft het Karmelietessenklooster aan de Rozenberg (bouwkundig erfgoed).

Plan 20: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart⁴⁴ (digitaal; 1:1; 03.07.2020)

Ander archeologisch onderzoek in de regio

In 2017 werd door BAAC Vlaanderen bvba een vooronderzoek onder de vorm van een bureaustudie en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in de Schansstraat te Mol⁴⁵. Op basis van de resultaten van het vooronderzoek werd een opgraving geadviseerd. Deze archeologische opgraving werd in 2018 eveneens uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba⁴⁶. Het eindverslag van deze opgraving is op het moment van schrijven van deze archeologienota nog niet raadpleegbaar. Tot de resultaten van de opgraving behoren, naast vele kuilen, paalkuilen en muurresten uit de nieuwe en nieuwste tijd, ook enkele nederzettingssporen (kuilen en paalkuilen) uit de metaaltijden en de middeleeuwen.

⁴⁴ CAI 2020

⁴⁵ VERRIJCKT & KREKELBERGH 2017

⁴⁶ VERRIJCKT & LINTEN 2017

De archeologienota “*Mol Schansstraat*” (ID9867; Tabel 3) behandelde enkele percelen net ten zuiden van het onderzoeksgebied van de archeologische opgraving⁴⁷. De resultaten van dit vooronderzoek waren echter negatief voor de aanwezigheid van archeologisch relevante vondsten, sporen en/of structuren uit eender welke (pre-)historische periode. Het plangebied werd gekenmerkt door vele recente verstoringen. Er werd dan ook geen verder archeologisch onderzoek meer geadviseerd.

Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio

AN(BS)/N/EV ID	TOPONIEM	ONDERZOEK	ADVIES
AN ID 14304	KEIRLANDSE ZILLEN	BOZ/LB	VAB EN PS
AN ID 5460	BOOMGAARDSTRAAT	BOZ	PS
AN ID 1637	LAAR	BOZ	PS/PP
AN ID 9867	SCHANSSTRAAT	BOZ/PS	VRIJGAVE
AN ID 13615	COLLEGESTRAAT	BOZ	VRIJGAVE

⁴⁷ VAN LAERE 2019

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Voor het plangebied Mol, Guido Gezellestraat zijn geen archeologische waarden gekend. Op basis van cartografische gegevens kon worden aangetoond dat het plangebied vanaf de late-middeleeuwen in ruraal/landelijk gebied is gelegen en gebruikt werd als wei- en/of akkerland, naar alle waarschijnlijkheid tot op het einde van de 19^e eeuw. In de loop van de 20^e eeuw maakt het plangebied deel uit van een schoolsite en verschijnen er drie schoolgebouwen op het perceel. Deze oude schoolgebouwen werden enkele jaren geleden gesloopt om plaats te maken voor nieuwe ontwikkelingen, waaronder het nieuwe politiekantoor van de politiezone Balen-Dessel-Mol en de toekomstige ontwikkelingen beschreven in deze archeologienota. In welke mate de bouw en sloop van deze schoolgebouwen de bodem binnen het plangebied heeft verstoord is nog niet geweten.

Een deel van het plangebied werd echter vermoedelijk niet verstoord door de oude schoolgebouwen. Hier lijkt het bodembestand niet aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen. Bovendien kan uit de bodemkaart van Vlaanderen (Plan 13) afgeleid worden dat binnen het plangebied mogelijk nog een plaggenbodem aanwezig is, indien onverstoord. De aanwezigheid van een plaggenbodem kan positief zijn voor de bewaring van archeologische vondsten, sporen en/of structuren uit elke (pre-) historische periode die erdoor worden afgedekt. Aangezien de plaggenbodems in deze regio meestal ontstaan zijn vanaf de (late-) middeleeuwen, kan ervan uitgegaan worden dat lithische artefacten uit de steentijden en sporen en/of structuren uit de periode neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen mogelijk goed bewaard zijn gebleven (indien aanwezig binnen het plangebied).

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen.

Voor de oudere perioden (steentijden-metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. Archeologische bronnen laten echter wel uitschijnen dat de bredere omgeving van het plangebied reeds zeer vroeg (ten minste vanaf de metaaltijden en Romeinse periode) in trek was bij de mens. Een mogelijke verklaring hiervoor is de zeer gunstige landschappelijke ligging. Het plangebied is gelegen op de overgang van de Netevallei en de Kempense Zandrug, een hogere en drogere locatie dan de gronden naar het zuiden toe (waar de Molse Nete stroomt).

Indien de impact op de bodem van de bouw en sloop van de oude schoolgebouwen eerder beperkt is gebleven, kan een matige tot hoge verwachting worden toegeschreven voor het aantreffen archeologische sporen en/of structuren uit de periode neolithicum tot en met vroege middeleeuwen. Vanaf de (late-)middeleeuwen verschijnen de plaggenbodems in deze regio en evolueert het landschap naar de situatie zoals geschetst op de historische cartografische bronnen.

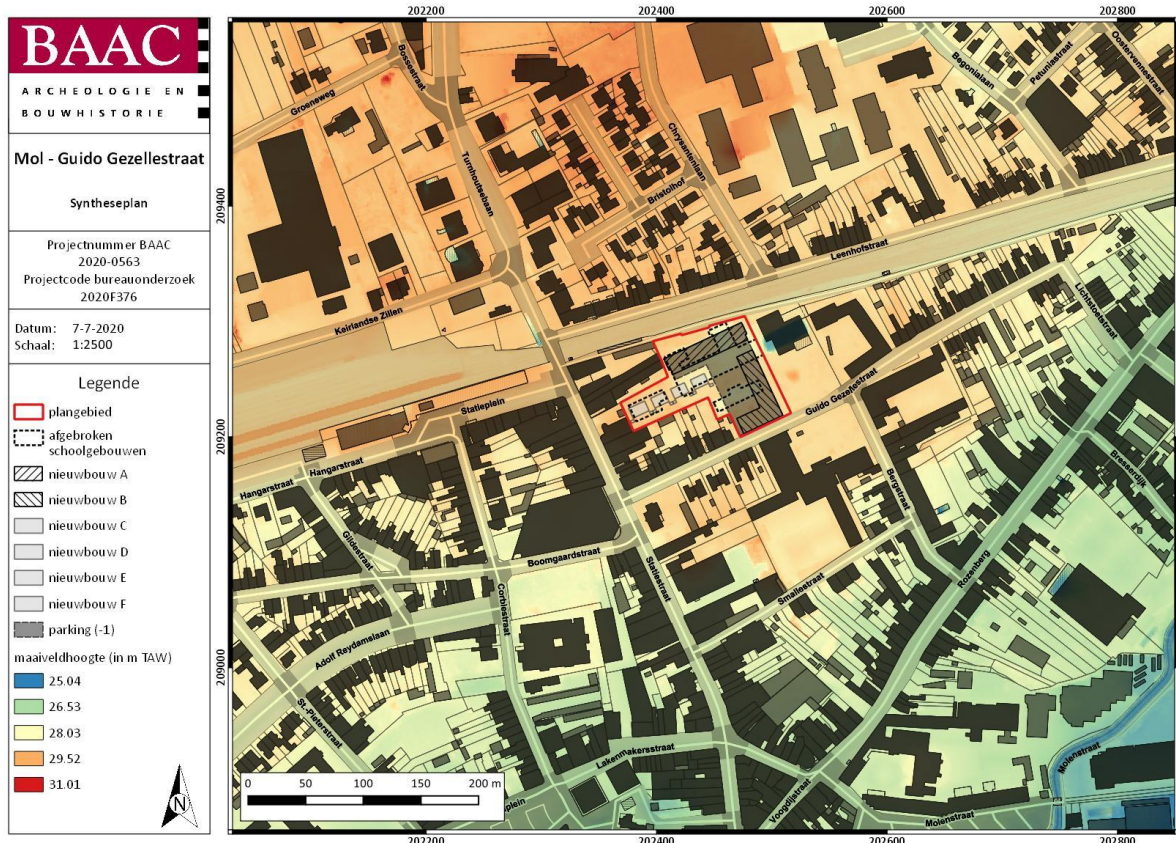
Hoewel er geen CAI-meldingen in de omgeving van het plangebied zijn betreffende lithische artefacten uit de steentijden, kan de aanwezigheid van mogelijke vondsten daterende uit de steentijden nog niet worden uitgesloten omwille van de zeer gunstige landschappelijke ligging en de potentieel gunstige bewaringscondities afkomstig van de afdekkende plaggenbodem. Bovendien is nog niet geweten in welke mate de bouw en afbraak van de voormalige schoolsite de bodemgaafheid heeft aangetast. Voor het aantreffen van vondsten en/of concentraties uit de steentijden binnen het plangebied geldt eveneens een matige tot hoge archeologische verwachting.

2.3.3 Synthesekaart

Op basis van gekende archeologische waarden rondom het plangebied en de zeer gunstige landschappelijke ligging van het plangebied zelf (Plan 21) is het niet onwaarschijnlijk dat, indien de impact van de bouw en sloop van de oude schoolgebouwen op de bodem eerder beperkt is gebleven en dus nog intacte bodem aanwezig is binnen het plangebied, er zich archeologische waarden daterende vanaf de steentijden tot en met de nieuwe tijd binnen de grenzen van de onderzoekszone bevinden.

De synthesekaart omvat volgende elementen:

- het plangebied
- de toekomstige ontwikkelingen
- contouren van de oude schoolgebouwen
- GRB-kaart⁴⁸
- maaiveldhoogtes afgeleid van het digitale hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)⁴⁹

Plan 21: Synthesekaart (digitaal; 1:1; 07.07.2020)

⁴⁸ AGIV 2020b

⁴⁹ AGIV 2020d

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Gelet op de gunstige landschappelijke ligging, de mogelijke aanwezigheid van een afdekkende plaggenbodem en het feit dat de bouw en afbraak van de voormalige schoolgebouwen naar alle waarschijnlijkheid niet het volledige plangebied heeft verstoord, lijkt het volledige kennispotentieel van het plangebied nog niet bereikt te zijn.

Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 8360,95 m², hiervan werd vorige eeuw ca 2897,72 m² minstens gedeeltelijk verstoord door de bouw en afbraak van de oude schoolgebouwen. Mogelijk is de natuurlijke bodem in plangebied alsnog intact. Het is eveneens niet bekend of de oude schoolgebouwen al dan niet onderkelderde waren.

De toekomstige ingreep in de bodem voor de verwezenlijking van de nieuwbouw (wooneenheden, appartementsblokken en ondergrondse parking) bedraagt 8360,95 m². Het grootste deel van deze ingreep, de parkeerkelder, omvat een afgraving van het plangebied tot op 3,90 m t.o.v. het maaiveld over een oppervlakte van 4297,1 m². Potentieel aanwezige archeologische resten zullen hierdoor onherroepelijk worden verstoord/vernietigd.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aanwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Op basis van de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek⁵⁰ is verder vooronderzoek aangewezen.

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Een eerste stap van het verdere archeologische onderzoek bestaat uit het vaststellen van de bodemgaafheid binnen het plangebied d.m.v. een landschappelijk bodemonderzoek. Het plaatsen van enkele landschappelijke boringen binnen het plangebied zal informatie aanleveren betreffende de bodemgaafheid van de, vermoedelijk, onverstoorde delen van het plangebied. Bovendien kunnen enkele landschappelijke boringen ook worden aangewend om de verstoringdiepte van de voormalige schoolgebouwen te bepalen.

De keuze van het vervolgonderzoek, motivatie en mogelijke te volgen trajecten gebaseerd op de resultaten van het bureauonderzoek, wordt beschreven in het programma van maatregelen van deze archeologienota.

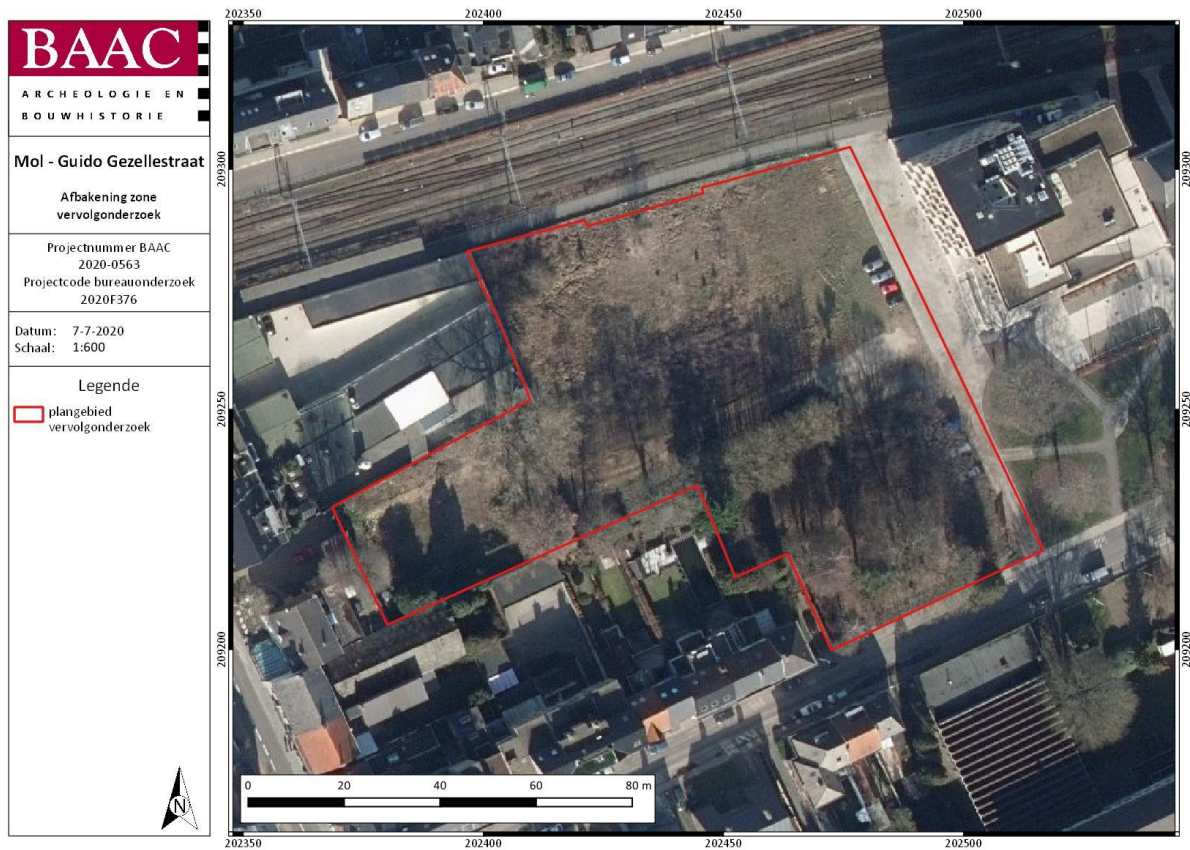
⁵⁰ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020 fig.3

Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	JA	NEE	NEE	NEE	OMWILLE VAN DE AARD VAN DE TE VERWACHTEN ARCHEOLOGISCH WAARDEN IS DIT GEEN GESCHIKTE ONDERZOEKSMETHODE
VELDKARTERING	JA	NEE	NEE	NEE	OMWILLE VAN DE RECENTE SLOOP VAN DE SCHOOLGEBOUWEN EN DE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING IS DIT GEEN GESCHIKTE ONDERZOEKSMETHODE
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	OMWILLE VAN DE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING IS DIT EEN EERSTE EN MEEST GESCHIKTE ONDERZOEKSMETHODE OM HET KENNISPOTENTIEEL VAN HET PLANGEBIED BETER IN KAART TE BRENGEN
VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	EV.	NEE	EVENTUEEL	WANNEER EEN INTACT BODEMPROFIEL KAN WORDEN AANGETROFFEN BINNEN DE GRENZEN VAN HET PLANGEBIED EN DAARBIJ HET STEENTIJD POTENTIEEL DIENST TE WORDEN AFGETOETST
PROEFPUTTEN- ONDERZOEK STEENTIJD	JA	NEE	NEE	EVENTUEEL	IS ENKEL INTERESSANT WANNEER DE RESULTATEN VAN EEN VAB EN/OF WAB-ONDERZOEK POSITIEF ZIJN, MAAR DE STEENTIJD SITE NIET AFDOENDE KON WORDEN AFGEBAKEND
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	EV.	NEE	EVENTUEEL	WANNEER UIT HET LBO EEN ARCHEOLOGISCH NIVEAU KON WORDEN VASTGESTELD DAT BEDREIGD WORDT DOOR DE GEPLANE WERKZAAMHEDEN

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Om een correcte inschatting te kunnen maken van de bodemgaafheid en/of de graad van verstoring van de natuurlijke bodem binnen het plangebied dient eerst een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. landschappelijke boringen uitgevoerd te worden. Dit landschappelijk bodemonderzoek zal het **volledige** plangebied omvatten. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan een meer genuanceerde inschatting worden gemaakt voor verder vervolgonderzoek.

Plan 22: Plangebied met afbakening van de zone voor vervolgonderzoek op orthofoto⁵¹ (digitaal; 1:1; 07.07.2020)

⁵¹ AGIV 2020d

3 Samenvatting

Binnen het kader van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor het plangebied gelegen aan de Guido Gezellestraat te Mol, werd een archeologienota opgesteld. Omwille van economische redenen betreft het een archeologienota met uitgesteld traject.

Het plangebied is zeker vanaf de 20^e eeuw gedeeltelijk bebouwd en maakte deel uit van een voormalige schoolsite. Enkele jaren geleden werden de oude schoolgebouwen gesloopt om plaats te maken voor nieuwe ontwikkelingen, zoals het nieuwe politiebureau van de politiezone Balen-Dessel-Mol. In welke mate de bouw en afbraak van de oude schoolgebouwen een effect hebben gehad op de bodemopbouw van het terrein, kon niet achterhaald worden door middel van een bureaustudie alleen.

Aan de hand van de historische en cartografische bronnen kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Voor de oudere perioden (steentijden-metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische of archeologische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. Archeologisch onderzoek in de nabije omgeving van het plangebied wijst op een reeds zeer vroege occupatie door de mens. Op basis van vergelijkbare onderzoeken in de omgeving en gelet op de zeer gunstige landschappelijke ligging is het niet ondenkbaar dat in het plangebied mogelijk archeologische waarden uit de steentijden, metaaltijden, Romeinse tijd en middeleeuwen aanwezig zijn. De hogere landschappelijke ligging van het plangebied (t.o.v. de gronden ten zuiden) en de nabijheid van diverse waterlopen (o.a. Molse Nete) zal zeker en vast doorheen de tijd een zekere aantrekkingskracht op de mens hebben uitgeoefend.

Na afronding van het bureauonderzoek stelt BAAC Vlaanderen bvba vast dat verder vooronderzoek noodzakelijk is. Er werd namelijk onvoldoende informatie gegenereerd tijdens deze fase van het vooronderzoek om het kennispotentieel of de mogelijke aan- of afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven en dus een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van verdere maatregelen.

Om na te gaan wat de omvang van de verstoring door de oude schoolgebouwen is en of er al dan niet nog intacte natuurlijke bodem binnen het plangebied aanwezig is, dient in de eerste plaats een landschappelijk bodemonderzoek te worden uitgevoerd om het potentieel van de onderzoekszone beter te kunnen inschatten. Het vervolgtraject en bijhorende voorwaarden worden besproken in het programma van maatregelen van deze archeologienota.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Overzichtsplan van de bestaande toestand van het plangebied	8
Figuur 2: Overzichtsplan van de toekomstige ontwikkelingen (gelijkvloers)	9
Figuur 3: Overzichtsplan van de toekomstige ontwikkelingen (ondergrondse parking en kelders)	10
Figuur 4: Doorsnede gebouw A	11
Figuur 5: Doorsnede gebouw B	12
Figuur 6: Doorsnede gebouw C (ook representatief voor gebouwen D, E en F)	13
Figuur 7: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	22

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 03.07.2020)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 03.07.2020)	2
Plan 3: Bestaande toestand perceel 2038a, plangebied weergegeven op meest recente orthofoto(digitaal; 1:1; 03.07.2020)	4
Plan 4: Oude bebouwing schoolsite weergegeven op DHM Vlaanderen en GRB-kaart (digitaal; 1:1; 03.07.2020)	5
Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto (digitaal; 1:1; 03.07.2020)	7
Plan 6: Verstoringdiepte toekomstige ontwikkelingen op orthofoto (digitaal; 1:1; 07.07.2020)	7
Plan 7: Verstoringdiepte nieuwbouw weergegeven op orthofotomet aanduiding van de voormalige, gesloopte schoolgebouwen(digitaal; 1:1; 02.07.2020)	14
Plan 8: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 03.07.2020)	18
Plan 9: Plangebied (detail) op het DHM (digitaal; 1:1; 06.07.2020)	19
Plan 10: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 03.07.2020)	20
Plan 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart (digitaal; 1:200.000; 03.07.2020)	21
Plan 12: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 03.07.2020)	21
Plan 13: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 03.07.2020)	23
Plan 14: Plangebied op de Frickxkaart (analoog; onbekend; 03.07.2020)	25
Plan 15: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 03.07.2020)	26
Plan 16: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 03.07.2020)	26
Plan 17: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 03.07.2020)	27
Plan 18: Plangebied weergegeven op orthofoto uit 1971 (analoog; 1:1; 06.07.2020)	28
Plan 19: Plangebied met aanduiding van de oude, verwijderde schoolgebouwen weergegeven op meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 06.07.2020)	28
Plan 20: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 03.07.2020)	30
Plan 21: Synthesekaart (digitaal; 1:1; 07.07.2020)	33
Plan 22: Plangebied met afbakening van de zone voor vervolgonderzoek op orthofoto (digitaal; 1:1; 07.07.2020)	36

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Toekomstige ontwikkeling Mol Guido Gezellestraat	6
Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	29
Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio	31
Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	35

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGIV, 2020a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2020b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2020c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- BAEYENS, L., 1973. *Bodemkaart van België, Verklarende tekst bij het kaartblad Mol 31E*,
- BEERTEN, K., 2006. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart, kaartblad 17 Mol*,
- CAI, 2020. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- DOV VLAANDEREN, 2020a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020b. Databank Ondergrond Vlaanderen, neogeen/paleogeen (tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2020a. GEOPUNT VLAANDEREN.
- GEOPUNT, 2020b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020d. GEOPUNT VLAANDEREN: Frickx (1744). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020e. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020f. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).

- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2020. Inventaris onroerend erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2020. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- VAN LAERE, E., 2019. *Archeologienota Mol Schansstraat*, Mariakerke-Gent. Available at: URI : <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/9867>.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000*, Leuven.
- ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- VAN RANST, E. & SYS, C., 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000). , (April), p.361.
- VERRIJCKT, J. & KREKELBERGH, N., 2017. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, proefsleuven onderzoek Mol, Schansstraat. *BAAC VLAANDEREN RAPPORT 601*, p.79.
- VERRIJCKT, J. & LINTEN, S., 2017. Evaluatierapport opgraving Mol Schansstraat. , p.83.

6 Bijlagen

Bijlage 1: Plannen toekomstige ontwikkelingen